

ELLENZÉK

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kolozsvár,
Jókai-u. 16., I. em. Telef.: 11—09. Nyomda: Egye-
tem-u. 8. sz. Telef.: 29—23. Csekk száma 72056

ALAPITOTTA:
BARTHA MIKLÓS

Kiadótulajdonos: „PALLAS SAJTÓVÁLLALAT”
Rt. Kolozsvár. Előfizetési árak: 1 óra 3.20 Ft.,
negyedévre 9.20, félévre 18.40, egy évre 36.80 Ft.

REX MATHIAS

Irtá: Zathureczky Gyula

„Mindent inkább elszenvetünk, sem-
hogya a magunk és országunk szabadsá-
gát elveszítsük”.

(Mátyás király.)

„Szűk körben” ünnepli szülőváro-
sa Mátyás király születésnapjának
ötszázadik évfordulóját. A nagy re-
naissance-fejedelem káprázatos fé-
nyű életét a háborús Kolozsvár nem
tükrözi vissza. De visszatükrözi a
lélek, amellyel ünnepli.

A nép ajkán és a köztudatban „az
igazságossá” sekélyesedett a száza-
dok folyamán Mátyás gigászi alak-
ja. Félreértések, hamis meglátások
rajanak körülötte és a mű körül,
amelyet alkotott. Jellemet, államfé-
rfiúi és hadvezéri, diplomáciai és hu-
manista művészetét alig érti már
meg korunk gyermeke, pedig mi
sem áll közelebb hozzánk, mint Má-
tyás és az ő birodalma. Soha talán
magyarabb és európaibb nem volt az
ország, mint az ő uralkodása alatt.
Utoljára érvényesült teljes egészé-
ben Mátyás alatt a magyar fajban
gyökerező nemzeti génusz. Az ő
uralkodása alatt volt Magyarország
utoljára nagyhatalom. Halálát rövi-
desen Mohács követte, amikor a
nemzet elindult a maga kanyargó,
véres útjain.

Meg kell kísérelnünk megközelí-
teni a kort, amelyben Mátyás élt, hogy
őt megérthessük. A középkor pápai
és császári univerzalizmusa akkorá-
ra már összetört és egy évszázad-
dal Mátyás születése előtt már kitel-
jesedett az új életforma az olasz ál-
lamocskákban, amelyeknek valódi
létét csak a múlt század közepén fe-
dezték fel. A pápai és császári uni-
verzalizmus helyébe a renaissance
lépett: a nemzetállamok kezdetleges
formája, amely szükségképpen ön-
célú volt. A pápai átok írott malaszt-
tá lett és a császár kardja megcsor-
bult. Európa az egymásra acsarkodó
népek és országok színtere lett és a
győzelem az erősebbet, az ügyeseb-
bet, okosabbat és merészebbet illette
meg. Régi szölamok még divatoztak,
fejedelmek hódoltak pompázva a
császár előtt, de már nem engedel-
meskedtek neki, királyok hirdettek
keresztshadjáratot, de észükbe sem
jutott fegyvert fogni az Izlam ellen.
Machiavelli már lefektette tanításait
„A fejedelem” című műben és a fe-
jedelmek buzgón tanulgatták doktri-
náit. A lovagkor letűnt és miután
lovagok nem voltak, megszűnt a lo-
vagi szó szentsége is. Az érdek, az
önéltetés, a körülmények vezették
az embereket. Az erősek irányítottak
és a gyengék alkalmazkodtak az
erőkhöz.

Az árpádokori magyar birodalom
után az Anjouk alatt magasra szök-
kent a magyar dicsőség és a nagyla-
josi birodalom Európa egyik első ha-
talma lett. De a Jagellók, Habsbur-
gok és Luxemburgok alatt széttűl-
tett az ország, oligarchák tusakod-
tak egymással és a törököt csak Hu-
nyadi János karja tudta visszatartani.
A Hunyadiak. Garayak, Czilleiek,

Ujlakiak vezették az országot a
gyenge király alatt. A Habsburg-ház
utolsó fiági örököse, V. László fejét
vétette a törökverő Hunyadi János
fiának, alatta és elődei alatt idegen
ritterek lézengtek az országban, ide-
genek szípolozták ki a népet, ide-
genek látták el tanácsal a királyt.
A feltörő magyar nacionalizmus
ezért antitetikus volt; elutasító min-
dennel szemben, ami idegen. A köz-
nemesség ezért kiáltotta ki egyhan-
guan a Duna jegén a tizenhat éves
Mátyást, a nagy Hunyadi fiát, a
mérhetetlen Hunyadi-vagyon és Hu-
nyadi haderő örökösét, Magyarország
királyává.

Mátyásnál jobban senki sem élte
talán át Európát és mindazt, amit
Európa a magyarság számára jelen-
tett. Az ifjú király tudta azt, hogy
egyedül van és hogy egyedül va-
gyunk. Tudta, hogy senkitől nincs
mit várnia. Tudta, hogy ellenfelei az
ország nagykirály és könnyen ellenfele-
vé válhat a nemzet. Tudta, hogy a
külföld Magyarországra áhitozik és
tudta, hogy a görbe török kard éle
Magyarország ellen fordul. A válság
nehéz idejében lett Mátyás igazi ma-
gyar és igazi renaissance uralkodó.
A nemzetre — ma talán úgy monda-
nók: a népre — támaszkodott és sor-
ra megtörte belső ellenfeleinek ha-
talmát. Fondorlatos volt, cselszövő
és színházat játszott a renaissance-
fejedelmek mintájára, de nem volt
vérgőz tirannus, nem használt
mérget és gyilkot, egyetlen halálos
ítéletet sem szabott ki ellenfeleire.
A renaissance nagy eszméi vértelen-
nül valósultak meg az országban,
mint ahogy 1848 is vér nélkül hozta
el a francia forradalom hekatombá-
kat követelő eszméit. Lehet, faji jel-
lemünk kívánja ezt így. Ebben az
értelemben volt renaissance uralko-
dó Mátyás diplomáciájában is. Pod-
jebrad György leányát, Katalint vet-
te feleségül, hogy kezével elnyerje a
cseh királyi koronát és Frigyes csá-
szárnak udvarolt, hogy megszerezze
az osztrák örökös tartományokat.
De amikor célját elérte, cseh király-
llyá és ezzel névleg birodalmi válas-
tőfejedelemmé lett, mégis így ír:
„Uralom dominium dolgában egyen-
lőek vagyunk a császárral, mégpedig
olyan egyenlőek, hogy semmit sem
tartunk föle, nem is félünk, soha
nem is fogunk félni tőle... Mi sza-
bad királyai vagyunk Magyarorszá-
nak, mely a római birodalomnak
nincsen alávetve.”

Európában még nem született meg
az állami rezon fogalma, de teljes vi-
rulenciájával élt a sacro egoismo.
Mátyás tudta, hogy az országot ha-
lálisan a török fenyegeti, mégis
észak és nyugat felé folytatott ex-
panzív politikát. Számos történetről
hibául rója ezt fel neki, sőt bűnül.
Személyi ambíciókat lát benne és
ebben talán igaza is van, amennyi-
ben a renaissance államban a feje-
delem és nemzet egysége fejezi ki
az államot. Mátyásban, aki a ma-
gyar faj európai megtestesítője volt,

így hangolódott össze Livius, Cicero
és Tacitus nemzet- és szabadságfo-
galma a magyarsággal, amelyet ke-
letről hozott magával s melyet saját
fajából származó uralkodói alatt
tett teljessé és európaivá. Valóban
személyes ambíciók üzik Mátyást,
amikor Ausztriára, Csehországra és
a lengyel trónra vágyik, de e szemé-
lyes ambíciója nemzetéé volt, mert
mint renaissance-fejedelem egyet je-
lentett a nemzettel. Hatalmas, kö-
zépeurópai birodalmat akart egybe-
kovácsolni, hogy annak erejével üz-
hesse ki a törököt a kontinensről.

Tisztában volt azzal, hogy szövetsé-
gek, szerződések, ígéretek mit sem
érnek. Nyugodtan kötött ezért ő is
ilyeneket mentális rezervációval, az-
zal a tudattal, hogy soha nem tartja
be őket. Az ellenféltől sem volt egyéb
várni valója. De diplomáciáját alátá-
masztotta erejével és megszervezte
hűres fekte seregét, mely győzelem-
ről győzelemre vitte az ő ügyét: a
magyar ügyet. Amikor koalícióba
tömörült ellene Ausztria, Csehor-
szág és Lengyelország, kardjának
erejével verte szét a szövetséget, biz-
tosította a maga számára az utat a
nyugatrómai császári korona felé,
megtartotta a cseh koronát, Morva-
országot, Sziléziát és biztosította
Lengyelország felé az öröklés rend-
jét. A császár ellen fegyverrel és dip-
lomáciával harcolt, Aragoniai Bea-
trixot vette nőül, a nápolyi király-
ságra, Milánóra támaszkodott és a
császár hátában meg tudta szerezni
Merész Károly burgundi és XI. Lajos
francia király támogatását.

A nagy mű, a középeurópai ma-
gyar nagyhatalom halálával össze-
omlott. De vajjon kibébitette-e ez
Mátyás nagyságát? Vajjon csorbitot-
ta-e államférfiúi és politikai bölces-
ségét, amikor kardjának erejével és
diplomáciai művészetével akarta
kényszeríteni a nyugatot annak a
támogatásnak megadására a törökkel
szemben, amelyet azután évszázá-
dokon keresztül megtagadott? Má-
tyás nagysága, fejedelmi bölcsessége
itt tündökölt legékesebben. Mindig a
cél, a szükségét tartotta szem előtt,
mitsem törődve azzal, hogy a barát-
ból ellenség és az ellenségből ismét
barát lett. Az országot akarta meg-
menteni attól a katasztrófától, amely
halála után néhány évtizeddel kéri-
lehetetlenül ránkzúdult.

Humanizmusa is ilyen magyar
volt. Vitéz János volt gyermekkori
nevelője és udvarában sok idegen és
magyar humanista talált otthonra.
A budai palotát, amelynek gótikus
épülettömbjeit Luxemburgi Zsig-
mond építtette, Mátyás díszítette re-
naissance ornamentikával. Palotái,
vadászkastélyai tiszta renaissance
épületek voltak, de az új stílus bü-
völő varázsa nem tudta rávenni
arra, hogy elpusztítsa az ország-
ban a gótikus és román művészetet.
Mátyás nem volt olasz értelemben
vett humanista műveltségű feje-
delem. Szerette a tudományokat és

művészeteket, olvasott és művelt
ember volt. Da latin nyelvezete kö-
zépkorian darabos, telve hungariz-
musokkal. Bizonyítéka annak, hogy
ha latinul is írt, magyarul gondol-
kodott. Túrta a költők udvarlásait,
de egyik olasz poétát legorombította,
mert az őt versében szépnak mondot-
ta. A hízogók ettől kezdve azt mon-
dották róla, hogy „inkább martialis,
mint vénuszi szépség”. Bizony Má-
tyás meglehetősen csuf férfiú volt.
Da a parancsoló akarat és a lángész
rokonszenvenessé tette csunya voná-
sait.

És mennyire magyar volt. Mennyi-
re mélyesen, igazán és szinte
hetykén magyar. Milyen legényesen
üzente a pápának, hogy megkeresi
a szultánt „bárhoi bujkál a Helles-
pontus mögött”. Milyen gögösen ír
apósának, Aragoniai Frigyesnek,
amikor az lödömitőt akart küldeni
neki: „Minden népet, mely a mi
szomszédságunkban van, legyőztünk
— így tehát semmi szüksége nincs a
magyarnak arra, hogy lovai spanyol
módra összehajló lábakkal táncolja-
nak.”

A belpolitikában is hasonló eszkö-
zőket használt, mint diplomáciájá-
ban. Szinte észrevétlenül törte meg
a nagyurak hatalmát. Soha nem he-
lyezett súlyt arra, hogy külsőségek-
kel támassza alá fejedelmi tekinté-
lyét. Elkeveredett a nép közé, beszél-
getett és tréfálkozott a parasztokkal
s a köznemesekkel. Tudta, hogy az
igazi tekintély máshonnan ered.
Pedig mélyes volt az öntudata.
Tudta és hitte abban, hogy ő maga
személyében a nemzet és az állam.
Az őt ért sérelem a nemzeté és az
államé, az ő tekintélyének a csorbu-
lása az egész magyarság csorbulását
jelenti. Szólójében mégis kapára fog-
ta a nagyurakat és nem átalott — a
legenda szerint — favágók közé ál-
lani. Talán azért tehette meg mind-
ezt, mert nagyon nagy ember és na-
gyon magyar volt.

Félévezred után csendes ünnepen
emlékezünk meg nagy királyunkról.
Tanításai ma is eleven erejűek. Ma
is egyedül vagyunk. Ma is egymásra
acsarkodnak Európa népei és a „ra-
gione distarto” uralkodik mindenek-
fölött. Ma is szép szavak köntösébe
burkolnak rideg valóságokat és a
diplomáciai játékok mögött ott áll-
nak a hadseregek. Machiavelli mes-
ter tanításai úgy látszik örökérvé-
nyűek. A császárság és pápaság szét-
tört európai univerzalizmusának
megújodása pedig még mindig a
távol jövőendő kódében fénylik. Amíg
meg nem valósul, Európa „a farka-
sok világa” marad, kik egymás tor-
kára áhitoznak. Ma hiányzik Mátyás
és a Hunyadiak ereje, hiányzik a
nagyhatalmi Magyarország, de letü-
nése óta tanultuk meg és mutattuk
meg az egész világnak, hogy kis nép
is tud nagy nemzet lenni. Ezen a na-
pon, ötven évvel születése után ta-
lán így kell meghajolnunk Mátyás
emlékezte előtt.

A „második fordulóra” készülődnek a tuniszi döntő csatában

Heves, mélyrégi mozgások után kialakulóban van az új keleti arcvonal Szicília bevehetetlen vár - írja az olasz sajtó

Ma este lesz egy hete, hogy a 8. brit hadsereg, az 5. amerikai hadsereg és a Juin tábornok parancsai alá rendelt francia csapatok Dél-Tunéziában három oldalról támadásba kezdtek a német-olasz állások ellen.

Mint emlékeztet, Montgomery a misuratai ütközet után töretlen lendülettel, egy csapásra, alig két hét alatt dolgozta magát előre a Mareth-vonalig, de itt megtorpant az előtti az erődítmény előtt, amelyet még annakidején a franciák építettek az „afrikai Maginot-vonal” néven, amelyet Rommel katonái azután még inkább megerősítettek. Ugyanakkor az Oranban, Algírban és Casablancában partraszállt angol hadsereg és az amerikai expedíciós csapatok Tunézia nyugati részét teljesen körülférték és ezzel előtérbe a tengelycsapatoktól azt az ugródeszkát, Hinterlandot, amelyet az északafrikai francia gyarmatbirodalom jelenthetett volna számukra. Haase tüzérségi tábornok, a Berliner Börsenzeitung katonai szakújságja több ízben ki is mutatta fejtegetéseiben az így előállott helyzet kedvezőtlen stratégiai lehetőségeit és az utóbbi napokban a tengelysájtó nem mulasztotta el egy esetben sem rámutatni az angolszász támadás következtében várható kényes mozdulatokra, amelyek esetleg egy három év óta fennálló hadszíntér teljes felszámolásához vezethetnek.

Valóban, ha elfogulatlanul nézzük a két elmúlt hónap eseményeit, a következő napok változásai nem érintik majd olyan érzékenyen győzelemhez szokott idegrendszerünket.

Mi történt Afrikában két hónap alatt?

A katonai szervezés és a felvonulás nagymesterének, Montgomery tábornoknak, az ausztráliai presbiterianus püspök fiának, amint azt a Német Távirati Iroda betűkkel ezeltől hangsúlyozta, kereken kétszáz ezer tehergépkocsi szüntelenül szállította a hadianyagot. A Mareth-vonallal szemben felvonultatott angol tüzérséget a birminghami, a cardiffi, a sheffeldi nehézipar legkorszerűbb vívmányaital látták el. Rudogszerű

makacssággal a csontosarcu, szikár tábornok személyesen ellenőrizte az órami pontossággal felvonulást s ahol hanyagságot lelkesmeretlenséget tapasztalt, olyan szigorú rendszabályokat léptetett életbe, hogy a Tunes nyílt-levele rovatában több támadást bírált ki riga ellen, amelyekben az „embertelen”, „kolonialis”, az enyebb kifejezések közé tartoztak. Azok a londoni képeslapok, amelyek a totális háború jegyében közlik képanyagait, előszeretettel vitték címlapjukra az új típusú páncélcsovik toronyból rendelkezéseket osztogató tábornok mogorva, kiszáradt arcát. Montgomery az utóbbi időben sok új típusú amerikai eredetű tank közül különösen a Valentine és Matilda típusú tankokkal van

megelégedve, de a javított kiadású General Grantokról is elismerőleg nyilatkozott.

Az angol légi erőt szintén féltékenyen megőrzötték és különösen a negymotoros bombázók számát duzzasztották fel. Cunningham tengernagy újraszervezte meggyújtó flottáját, kiegészítette azt a franciáktól származó nyílt cirkálókkal és torpedórombolókkal, tengeraltatjáróit pedig a tuniszi-szicíliai szorosba rendelte ki azaz a feladattal, hogy a tengelycsapatok tengeren való utánpótlását megakadályozzák. Sziciliából és Dél-Olaszországból repülőterekről azonban Tunisz felé naponta hatalmas légi karavánok repülnek, amelyek még a könnyebb lövegek szállítására is berendezkedtek. Élelmiszert, gyógyszer, municiót

visznek a Ju 52-esek és az üzemanyagszükséglet nagyrészt is légi úton pótolják.

Tunézia nyugati határán Eisenhower ugyancsak a legmesszebbmenő gondossággal készítette elő támadását. A casablancái értekezleten az északafrikai szövetséges légi flotta főparancsnokává kinevezett Tedder tábornok a Messerschmidték ellensúlyozására egyre több Avocobra vadászpilótát vetett harcba.

A támadás megindulásakor az angolszász parancsnokok minden lehetőséggel számoltak, annyira, hogy a harctérről tudósító angol és amerikai hírlapírók cikkei nyomán a szövetséges világ közvéleménye gyors sikert vár.

N. J.

Az Ellenzék budapesti szerkesztőjének telefonjelentése a harctéri helyzetről

BUDAPEST, március 27. Budapesti szerkesztőnk telefonjelentése: A berlini tudósítások arról számolnak be, hogy ottani katonai körök a véderőfőparancsnokság pénteki jelentésében a téli offenzíva elparentálását látják és megvonják a téli harcok végleges mérlegét, amely azt mutatja, hogy a vörös hadsereg rendkívül nagy és véres veszteségeinek tulajdonítható a további támadások megszűnése. A tudósítások rámutatnak arra, hogy Majszi szovjetország nagykövet szükségesnek látta újból sürgetni az angolszász szövetségesek fokozott erőfeszítéseit, elsősorban a második front kialakítását illetően. Majszi ugyanis az északafrikai támadó hadműveleteket a jelek szerint nem tekinti ennek és továbbra is kevesli az angolszász erőfeszítéseket.

Ami az északafrikai küzdelmet illeti, a Pester Lloyd római tudósítója szerint az olasz fővárosban a Mareth-vonal elleni brit támadás visszaverését csak a nagy tuniszi csata első menetének tekintik és azt tartják, hogy a jelenlegi aránylagos harci szünet utándöntő hadműveletekre kerül sor. Eppen ezért a további fejlemények megítélése tekintetében Rómában a legnagyobb tartózkodást tanúsítják. Ezek előrebocsátásával a tudósítások a Földközi-tengeri uralomért folyó döntő harcban mindenekelőtt kiemelik az olasz-német csapatok harci erőneinek az ellenség részéről történő elismerését.

Rómában a legélesebben cáfolják egy svéd lap állítását, hogy a tuniszi front egyes szakaszain az olasz csapatok nem váltak be és vagy megfutamodtak, vagy megadták magukat. Ezeket az állításokat az ellenséges propaganda rosszakaratú rágalmának minősítik. Ezenkívül rámutatnak arra, hogy a Földközi-tengeren megjelentek az új típusú német tengeralattjáró vadászok, amelyek rendkívüli sikereket értek el. A római lapok részletesen ismertetik Vidussoni fasiszta pártfőtitkár szicíliai útjáról szóló jelentését, amely szerint Szicília ma egyetlen hatalmas erőd, amely egy esetleges ellenséges támadás alkalmával minden szempontból a helyzet magasiatán áll. (K. S.)

Elsáncolják magukat a szovjet csapatok

BERLIN, március 27. (MTI.) A keleti harctér déli szárnyán az eddigi német támadó hadműveletek vidékén már csak két, területileg szűkebb helyen voltak nagyobb jelentőségű harci cselekmények. Charkovtól keletre a bolsevisták összpontosított erőikkel igyekeztek megint megszerezni azt az uralkodó magassági terepet, amelyet a német hadosztályok az előző napon súlyos harcokban elfoglaltak és megtisztítottak.

Az egész napon át tartó kemény küzdelemben a német gránátosok megtartották állásaikat és a kora esti órákban a bolsevistákat visszavetették messze kúndulási állásaikon túlra.

Közben egy a Donec-en innen levő hídfőt rohammal elfoglaltak, egy másikat pedig erősen benyomtak. A szovjet Bjelgorodtól délkeletre is igyekezett páncélos kötelékekkel és lövész alakulatokkal benyomni az újonnan meghódított német állásokat, de itt is visszaverték a bolsevistákat és súlyos veszteségeket okoztak nekik.

A szovjet 17 nagy harcokos elpusztult a német elhárító ütegek tüzeiben, még melótt egyetlen lövést is leadhatott volna.

Az arcvonal egész többi déli és középső részén a nap nyugodtan telt el. Csak Oreltől dényugatra került sor helyi harcokra az előretolt német támaszpontokért, amelyek ellen a bolsevisták egy páncélos dandárt indítottak támadásra. A páncéltörő német fegyverek visszaverték a szovjet páncélos kötelékek három rohamát. Szétlőttünk 23 páncélos harcokosait. Egyébként

a déli szárnyon és a középső arcvonal

déli szakaszán természetesen tovább folyik a német csapatok átcsoportosítása. Sok új gyalogos hadosztály ideözölése révén sikerült a támadó kötelékeket újabb feladatokra szabaddá tenni és készenléti állásokba is elhelyezni őket. Bolsevista részről nyilván felismerték az új nagyszabású német kezdeményezés veszélyét, mert mind az eddigi német támadó hadműveletek térségéből, mind Timosenko támadási területéről azt jelentik, hogy

a bolsevisták széles arcvonalon élénk elsáncolási munkálatakat folytatnak, jelölve annak, hogy a szovjet csapatok itt nyilván teljes védekezésre rendezkednek be.

A szovjetnek a keleti harctér északi szárnyán Leningrádnál és a Ladoga-tótól délre indított támadásai észrevehetően csökkenő nyomás mellett szintén nem haladtak túl a helyi vállalkozások jellegét. A bolsevista támadások felbomlottak páncélosoktól támogatott külön támadásokra, amelyekben századnyi, vagy zászlóaljnyi erők vettek részt. E támadásokat mindenütt, már az előterepen elhárították és oly eredményesen szétverték, hogy a szovjetcsapatok itt véres veszteségeik mellett egymás után kilenc páncélosot elvesztettek. Ugyanezen a harci területen a német tisztogató vállalkozások során megtisztítottunk több betörési helyet, amely az első nap keletkezett. A hadsereg messzechordó tüzérsége jól célzott ösztözzel megsemmisített egy a Néván át csak nemrég épített vasúti hidat.

A német légihaderő csütörtökön nagy kötelékekkel főleg a csapát és hadianyag szállítványokat támadta az arcvonal közepén és az ellenség mögöttes területén.

Különösen nagy eredményeket értek el a zuhanóbombázó és harci repülőgépek ezrede a déli szárnyon, ahol a Fekete-tenger partján levő Gelendzik kikötőjében több tálatallat elsüllyesztettek egy ezer tonnás szovjet szállító hajót, két további hajót pedig találatokkal felgyújtottak és súlyosan megrongáltak. A kikötőben további nagy tüzeket figyeltünk meg. Hasonló eredményeket értek el zuhanóbombázó és harci repülőgépek ezrede a Rosztovtól délre fekvő Batajszk városában és a körülötte levő közlekedési berendezésekben is.

bombasorozatokkal légből röptettünk 3 löszerszállító vonatot, egy üzemanyagszállító vonat pedig egyetlen lángtengerre vált. 3 robusó vonat súlyos találatok után kisklótt, azok közül tüzeket okoztunk mozdonyokon.

Bjelgorod térségében német romboló és harci repülőgépek szétverték készenlében álló szovjet páncélosokat és lövész zászlóaljakat. Elpusztítottak legalább hét

szovjet harcokosait.

Bombasorozatokkal, amelyek a vágányok közé estek, hosszú vidéken megzavartuk a szovjet dél-északi irányban történő csapat és élelmiszerszállítását.

Sztalingrád térségében német csata és vadászpilóták századok szétugrasztottak készenlében álló szovjet csapatokat, valamint az arcvonal közelében hadmozdulatokat végző csapatokat.

Csak a Ladoga-tótól délre támad gyengébb erőkkel a szovjet

Berlin, március 27. (MTI.) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának: A véderő főparancsnoksága közli:

A csütörtöki nap az egész keleti arcvonalon különösebb esemény nélkül telt el.

Az ellenség támadásai a Ladoga-tótól délre észrevehetően gyengültek áttörő erejükben.

A légihaderő megtámadta a Kaukázus partján Gelendzik kikötőjét, továbbá az ellenség hátmögötti különböző ipari berendezéseit és vasúti célpontjait, valamint Leningrád ipari telepét. A zuhanóbombázók és harci repülőgépek elsüllyesztettek egy közepes nagyságú keres-

kedelmi hajót, két hajót pedig felgyújtottak. A bombák felrobbantottak több löszervonatot is.

A tuniszi arcvonalon az amerikai és angol kötelékek helyi jellegű előretörései meghiúsultak. Egy eaját elentmadásunk eredménytel volt. A légihaderő szétverte az ellenség páncélos gyűlékezéseit és járműoszlopait. A német vadászok hat ellenséges repülőgépet lőttek le.

Ellenséges éjszakai vadászkótló kísért gyorsnaszádcsoporttal vívott rövid éjszakai ütközetben előőrshajóink a Csatornában elsüllyesztettek egy ango gyorsnaszádot.

Ellanyhultak a harcok Keleten

BERLIN, március 27. (Bud. Tud.) A keleti harctéren egyre világosabban észlelhető a harci cselekmény ugyszólván teljes pangása. Még a Ladoga-tónál is, az egyetlen olyan szakaszon, amelynek harcai tulajdonképpen a helyi csatározás jellegén, a szovjet támadó tevékenység kezd alábbhagyni.

A keleti harctér valamennyi többi szakaszán alig vannak említésre méltó harcok. A Donec felső folyásánál még folytatódó német támadásoknak is nyilván hadászati jelentősége van. A Ladoga-tó és az Azovi-tenger közötti vonalon ennek nyomán a helyzet megszilárdítása újabb lépéssel haladt. Ugyilátszik, hogy a keleti téli csata, amely február 3-án Mannstein vezértábornagy ellentámadásával a Dnyeper és a Donec között új szakaszába lépett,

most a vége felé közeledik.

Berlinben megjegyzik, természetesen nem lehet megmondani, hogy meddig tarthat a viszonylagos harci szünet, annál kevésbé, mert a hadászati terveket mindkét részen a leg-szigorubban titkolják.

Egyetem Mozgóban

holnap délelőtt 11 órakor is:

A négyarcu asszony.

Deutsches Wissenschaftliches Institut Lektorat der Deutschen Akademie, Jókai-utca 2. II.

Ingyenes német nyelvtanifolyam

Beiratkozás március 25-től április 2-ig Deák Ferenc-utca 1. szám. Beiratkozási díj félévire 7 pengő.

Helyi sikereket nagy áldozatokkal fizetnek meg az angolok Észak-Afrikában

BERLIN, március 27. (MTI.) A Nemzetközi Tájképző Iroda jelentése Észak-Afrikából:

Nagy angol és amerikai erők ismét minden ponton támadták Tunisz déli részét és a Rözéptunisi vonal déli szárnyán a tengely szerteágazó és mélyen tagolt védelmi rendszerét. A tengely kötelékeinek súlyos harcokban mindenhol sikerült megtartaniuk fővonalait. Ahol az ellenségnek sikerült behatolnia az állásokba, ott a páncélosok és gépesített csapatok erős ellentámadással visszaverték. Maknassi vidékén nagy fölényben levő amerikai páncélosok szerdán hajnalról széles vonalon támadtak. Örökig tartó küzdelem után egyrésztüknek sikerült átmenetileg behatolnia a tengely állásaiba, azonban a betörés helyét a németek elzárták és az időközben a hátsó állásokból odarendelt csapatok elszánt oldal-támadásokkal ismét visszavetették az amerikaiakat, akik súlyos veszteséget szenvedtek. A tengely repülői egész nap bombázták az ellenséges páncélosokat, járműoszlopokat és csapatokat. 11 páncélost, több löszkocsit megsemmisítettek. A német ellentámadás alkalmával 17 páncélost zsákmányoltak.

El Buetartól keletre jelentős lért nyert egy széles vonalon intézett német ellentámadás. Az itt messze keletre előretolt amerikai csapatokat megölték összeköttetéseiktől elvágták és nagyrészt elpusztították. A Sós-sivatagban Sar Bilanetől északra előretörő sivatagi csapatok ismét megtámadták a német és olasz biztosító kötelékeket. Noha nagy erőket vetettek harcba, most sem sikerült elérniük azt a célt, hogy a német-olasz biztosító erőket visszaszorítsák a fő védelmi vonalra. A ten-

gelycsapatok csak egyetlen helyen voltak kénytelenek az előtereket biztosító erőket visszavonni az uralkodó magaslati állásokba, amelyek ellen az angolok eredménytelen rohamokat intéztek.

A Mareth-vonalmenti állások keleti szakaszán azonban sehohsem került sor nagy harci cselekményekre. Ugy látszik, hogy a 8. angol hadsereg parancsnoka a Mareth-vonal keleti részéről nagyobb arányban vont el erőket, hogy erősítse a Sós-sivatagban észak felé támadó kötelékeket. A tuniszi vonal északi részén Dzsebel Abtót vidékén angol gépesített csapatok megtámadták egy német harcosport

előretolt egységeit. A németek visszaverték az angolokat kiindulási állásaikba. Közben érzékeny veszteségeket okoztak nekik. Medjesz el Babnál néhány napja élénkebb angol mozgást figyeltek meg. Itt is számolnak nagyobb harci tevékenységgel. Az első angol hadseregnek itteni kötelékeit jelentősen megerősítették. Erősítést kaptak a Közép-Tuniszban felsorakozott amerikai csapatok is. Nagyszabású hadműveletekre még nem került sor. Hadjev el Airoun vidékén egy német rohamcsapat rajtaütéssel előzött egy nagy amerikai csapatot. Közben a németek 23 páncélost zsákmányoltak.

Angol lapok elismerő cikkei a tengelycsapatok elszánt küzdelméről

ZÜRICH, március 27. (Bud. Tud.) A Neue Zürcher Zeitung londoni tudósítója rámutat arra, hogy az angol lapok tuniszi jelentéseikben elismerik az olasz és a német csapatok egyenlő elszántsággal való küzdelmét. Észak-Tuniszban különösen kiűntek az olasz bersaglierek/vitézségükkel. A tuniszi arcvonal helyzetéről egyébként a szövetségesek főhadiszállása azt jelenti, hogy a 8-ik brit hadsereg hadműveleteiről már

csak igen kevés tudósítást lehet adni. Szerdán még közölték, hogy a Mareth-vonalnál egész nap heves harcok folytak, amelyeket a szövetségesek légierei is támogattak. Hivatalos helyen utasították a tudósítókat, hogy csak a hivatalos közleményekben említett tényeket közölhetik. A középső arcvonalról a tudósítók azt jelentik, hogy az amerikai csapatok lassu és csekély előhaldást értek el kelet felé.

Tengely ellentámadások Tunéziában

TUNISZ, március 27. (MTI.) A Stefani-iroda jelentése: A tengelycsapatok a csütörtöki napon folytatták ellentámadásaikat s valamennyi szakaszon feltartóztatták az ellenséget. A támaszpontjaiktól elvágtak amerikai különítmények érzékeny veszteségeket szenvedtek, pusztulásra vannak ítélve. Ezen a szakaszon az ellenség túlsúlyban lévő páncélos erővel támadott. A tengelycsapatok

előbb engedték némileg behatolni az ellenséget, majd erőteljes ellentámadást intéztek szárnyai ellen és megsemmisítették előretolt egységeit. A Mareth-vonalnál a tengerpart közelében a 8. hadsereg nyomása jelentősen csökkent, miután az elmúlt napon a tengely ellentámadásai során súlyos veszteséget szenvedett. A tüzérségi tevékenység azonban mindkét részlől igen élénk. Az ellenség

mindenáron El Hamman irányában akar előretörni, hogy megkerülje a Mareth-vonalat. Az ez irányban támadó angol oszlopokat azonban az olasz-német utóvédosztagok feltartóztatták. Általában az a benyomás, hogy az ellenség továbbra is igyekszik gyenge pontot találni a tengely védelmi vonalaiban. Ecélből mindig jelentős erőket vet harcba és a csata nagy hevességgel tart.

Berlin szerint a tunéziai csata jövődő események nyitánya

BERLIN, március 27. (MTI.) A Német Távirati Iroda katonai munkatársa jelentése: Német katonai körök érdeklődését továbbra is főleg a tuniszi hadszíntér köti le. Berlinben az eddigi harci cselekmények bizonyos értelemben csak a jövődő események nyitányának tekintik. Az angolok és az északamerikaiak a német-olasz haderők elleni első rohamok után úgy látszik észrevették, hogy a szembétámadás taktikájával nem boldogulnak. Ezért most náluk átcsoportosítások vannak folyamatban. A mindkét részlől befutó jelentések tanulmányozása alapján berlini körök benyomása az, hogy a tuniszi északi arcvonalon Arnim vezérezredes ura a helyzetnek. Közép-Tuniszban úgy látszik elhárították a Gafsa térségből előretörő északamerikaiak támadását is.

A keleti harcok helyzetének megítélésében berlini körök kijelentik, a német védő főparancsnokságának a pénteki jelentését halotti beszédnek lehet tekinteni a szövetséges támadása felett. Ugy látszik, az ellenség újabb tartalékokat szállít az arcvonalra, mert az emberben és hadianyagban elszenvedett veszteségei szükségessé tették az elhalasztást. Ebben a térségben végeredményben a szó szoros értelmében semmi haszonnal sem jártak az ellenségre több mint egy év óta tartó támadásai. Az ellenséges jelentések a kubáni hídfőnél elért állítólagos sikerekről szólnak. Szemben ezekkel az ellenséges hírekkel, ezekben a térségben még csak helyi ütközetek sem voltak. Amennyiben ott arcvonaligazításra került sor, ezt természetesen és az ellenség minden zavarása nélkül végrehajtottuk és anélkül, hogy az ellenség ezt észrevette volna.

BERLIN AZ AFRIKAI HARCOKRÓL

BERLIN, március 27. (Bud. Tud.) Az északafrikai harcokról a német fővárosban egyelőre csak annyit állapítanak meg, hogy a túlsúlyban lévő brit és amerikai erők támadásait Közép- és Dél-Tuniszban súlyos harcokban visszaverték. Ez a rövid megállapítás megfelel az eddigi német magatartásnak, amely a folyó harcokról csak a legszükségesebbet közli, bár londoni megnyilatkozásokból a brit 8. hadsereg támadásának visszaveréséről szólnak és a britek bizonyos eselődést éreznek a támadás eddigi eredményéről. Ennek a magatartásnak

megfelelően a német sajtó nem szólt hozzá Churchillnek ahhoz a kijelentéséhez, amelyben a tuniszi arcvonalon bekövetkezett első visszacepatásról beszélt. Az erős tartózkodó magatartás ennek ellenére továbbra is fennáll a harci helyzet megítélésében. Rommel elhárító sikereit, amelyeket német vélemény szerint közben londoni és washingtoni kijelentések is megerősítettek, Berlinben realisan fogják fel. A német jelentések szerint a semmiképpen sem kedvezőtlennek mondható harci helyzet nem változott.

Magyarország büszke lehet munkásvédelmi intézményeire

— írja a magyar munkáspolitikáról szóló vezércikkében egy bolgár lap

SZÓFIA, március 27. A Zoria március 16-i számában vezércikkben számolt be Magyarországi szociális munkáspolitikájáról. A magyar törvényhozás — írja a cikk — évek óta azon fáradozik, hogy minden vonatkozásban javítsa a munkásság helyzetét. Ezt a működését kiváló eredmények koronázzák. A világháború óta Magyarországon nagymértvű iparosodás folyamata észlelhető, és így a munkáskérdések elsőrangú fontosságúvá váltak. A törvényhozás szabályozta a munkaidőt, fizetési szabadságot rendszeresített, megszabta a munkabéreket.

Ülést tartott a 42-es bizottság

BUDAPEST, március 27. A Magyar Távirati Iroda jelentése: A 42 tagú országos bizottság pénteken délelőtti ülést tartott. A bizottság a következő rendeleteket tárgyalta: 1. A m. kir. minisztérium rendelete a földadó és a közmunkatörítés megszüntetése tárgyában. 2. A m. kir. minisztérium rendelete a cukorélesztőtermeléssel és a cukorgyártással kapcsolatos egyes kérdések szabályozásáról. 3. A m. kir. minisztérium rendelete az 1943. évi mezőgazdasági munkálatok elvégzésére szükséges termelési hitel előmozdítása tárgyában.

A bizottság a javaslatokat Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter kimerítő válasza után változatlan szövegezésben elfogadta.

NÉCSEY EDE — CIMZETES PÜSPÖK

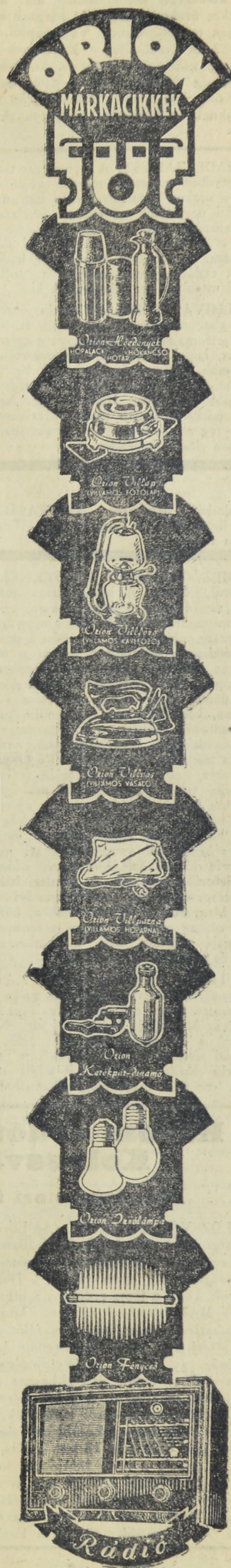
RÓMA, március 27. (MTI.) XII. Pius pápa Nécsey Ede nyitrai püspöki vikáriust velenciai címzetes püspökké és a nyitrai püspök mellé segédpüspökké kinevezte.

CHURCHILL MEGGYÓGYULT

LONDON, március 27. (Bud. Tud.) Churchill brit miniszterelnök meggyógyult betegsége után újból megjelent az angol főváros utcáin.

EDEN KANADÁBA UTAZIK

OTTAWA, március 27. (Bud. Tud.) Zürichi jelentés szerint Eden amerikai látogatása során a legközelebbi napokban Ottawába utazik.

HIREK

Ma délben nyílik meg a Mücsarnok

A kolozsvári Mücsarnokot ma délben tizenkét órakor ünnepélyes keretek között átadják rendeltetésének. Vasárnap, március 28-tól kezdődőleg a Mücsarnok megnyílik a közönség részére is. További intézkedésig délelőtt 9-től 1-ig és délután 4-től 6-ig lesz nyitva. Belépődíj 50 fillér, diákoknak és főiskolai hallgatóknak 20 fillér.

AKADEMIAI EST. A református teológia diszterében vasárnap, március 28-án délután 6 órakor akadémiai estély lesz, melyen „Iskolai nevelésünk reformatori bírálatát” címen előadást tart dr. Imre Lajos, verseiből felolvas Bartalis János, énekel a kollégium énekkara. A perselyes adomány a hadbavonultak családjainak segélyezésére szolgálja. Külön meghívót nem bocsátottak ki.

FELHÍVÁS: Felhívjuk a román megszállás ideje alatt nyersbőr beszerzésével, értékesítésével és forgalmazásával foglalkozott magyar embereket, hogy működésük, szakismeretük legpontosabb részletezésével nyújtsák be tájékoztatójukat a Wesselényi Lövészegyesület irodájába, Kolozsvár, Unió-utca 12. Az Erdélyi Bőrkereskedelelem gyökereit átszervezés módját fog nyújtani a nyersbőrszakmában való újbóli elhelyezkedésükre.

IRT!

poloskát, háziférget „TISZTASÁG” vállalat, Kossuth Lajos-utca 34. Telefon 30-32.

A MEZŐGAZDASÁG ADÓTERHEI. Budapesti jelentik: A közigazgatási továbbképző tanfolyamon Szádeczky-Kardos Tibor egyetemi tanár tartott előadást a magyar mezőgazdaság adóterheiről. Az előadó professzor részletesen foglalkozott a magyar mezőgazdaság különféle adóterheivel. Mezőgazdaságunk 1940. évi egyenesadó terhei a második bécsi döntés előtti ország területére vonatkoztatva, körülbelül 200-210 millió pengő-re becsülhetők. Meltatta a mezőgazdaság fejlesztése érdekében Magyarországon nyújtott adó- és illetékkezdményeket. Végül rámutatott arra, hogy a háború idején az ország adóztatási teljesítőképességét erősen igénylek kell venni, nemcsak azért, mert az egyre növekvő háborús kiadások egyrészt adóbevételekből kell fedezni, hanem azért is, hogy a háborús rendkívüli viszonyok miatt mutatózó vásárló erő felesleges részlet adóztatás útján lehetőleg elvonják. A jelenlegi háborús küzdelem eredményes továbbfolytatása érdekében Magyarország képességének és közigazdaságának az adóztatás terén is átmenetileg még újabb terheket kell áldozatkészséggel és szívós erőfeszítéssel viselnie.

A VITÉZI REND kolozsvári „Zrínyi Csoportja” folyó évi március hó 27-én délután háromnegyed 5 és este 7 órai kezdettel a Magyar Művelődés Házában (volt Nyári Színház) a Derinata-művek tisztviselői és munkásai részére műsorral egybekötött nemzeti előadást tart Mátyás király születésének 500 éves évfordulója alkalmából.

Három erdőtűz egy nap alatt Kolozsvár határában

Polgármesteri felhívás a lakossághoz

KOLOZSVÁR, március 27. (Az Ellenék munkatársától.) Az elmúlt 24 órában három ízben is jeleztek erdőtűzet a kolozsvári tűzoltóságnak. Az egyik tűzest a Donáti úton volt, közel a Hója-erdőhöz. Szathmári Elemér MAV tisztviselő földjén. Mintegy két katasztrális avar égett és felős volt, hogy átterjed a tűz a Hója-erdőre is. A tűzoltóság egy tiszt és tífőnyi legénység-gel kivonult az erdőre és csakhamar sikerült a tüzet lokalizálni. A másik tüzest a Nagyboldogasszony-utról jelentették. A jelzés úgy szólt, hogy a Lombi erdő ég. Itt a lángok már több mint 13 kat. holdra terjedtek át, amely a város tulajdonát képezi. A tűz itt a Lombi erdőnél úgy keletkezett, hogy egy szolgalegény szalonnát süttött és a tüzet a szél átsodorta az erdei ávarba. A harmadik tüzest a kajantói völgy felett volt, ahol már körülbelül 100 katasztrális hold területen égett az erdő. A tűzoltóság létszáma itt csak egynek bizonyult s ezért a kajantói erdő felől utján az egész községi lakosságot igénybe kellett venni a mentési munkálatokhoz. Végül is azonban sikerült megakadályozni a nagyobb tűzkatasztrófát.

Az utóbbi időben egyre sürűbben előforduló tüzesetekkel kapcsolatban Kolozsvár város polgármestere az alábbi felhívást bocsátotta ki:

Az előfordult erdei tüzesetekből kifolyólag felhívom a lakosság figyelmét, hogy az 1935. évi IV. 4. tc. 25-27. paragrafusa értelmében az erdő szélétől számított 100 m-en belül tüzet rakni, égni cigarettát, gyufát, vagy más tüzet okozható tárgyat eldobni szigorúan tilos. Az ez ellen vétők hivatalból üldözendő eseményt követnek el s a büntető törvények szerint súlyos büntetésben részesülnek. Ugyazint megbüntetik azokat is, akik erdei tüzest vesznek észre és azt nem jelentik azonnal a polgármesteri hivatalnak, vagy az erdészeti személyzetnek, továbbá azokat is, akik megtagadják a tűzoltásban való részvételt.

GYULAY AMÁL TOLLVIRÁGKIÁLLITÁSA. Erdély és színes élménye jelenik meg a kiállításnak megtekintése, amelyet Gyulay Amál, az ismert tollvirágkészítő művész rendezett a vármegyeháza üvegtermében, a hadbavonult honvédek hozzátartozói javára. A legkülönbözőbb tollvirágokból virágoskeretet rendezett be az üvegtermében. A tollvirágok színpompája úgy hat, mintha talohan a természet alkotásaiban gyönyörködhetnénk. A kiállítást Haász Aladár miniszteri osztályfőnök, dr. Inzedy-Joksmán Ödön főispán, dr. Keledy Tibor polgármester és a magyar közélet számos vezető egyénisége megtekintette, akik meleg szavakkal méltatták Gyulay Amál tollvirágkészítő művésznő kiváló tehetségét. A kiállítás vasárnap záródik.

A KOLOZSVÁRI ÖNKÉNTES TŰZOLTÓ TESTÜLET 1943. április hó 4-én délelőtt 11 órakor tartja évi rendes közgyűlést a Hivatásos tűzoltó laktanya Magyar-utca 35. szám alatti tantermében, melyre a testület tisztelettel meghívja az alapító és pártoló tagokat és az önkéntes tűzoltókat. A közgyűlést megelőzőleg választmányi ülés lesz délelőtt 10 órakor, ugyanott. Távorsorozat: 1. Hiszekegy, 2. Elnöki megnyitó, tartja dr. Keledy Tibor polgármester, 3. Titkári jelentés, 4. Az 1942. évi zárásának, 5. Felügyelőbizottság jelentése, 6. Az 1943. évi költségvetés, 7. Felmentvény megadása a telelős számadók részére, 8. Számvizsgáló bizottsági tagok megválasztása, 9. Szolgálati érmek kiosztása, 10. Indítványok. A közgyűlés berekesztése, 11. Himnusz.

RENDES BÍRÓSÁG TÁRGYALJA A CSOMAGOSZTOGATÓ VASUTASOK ÜGYÉT. Budapesti jelentik: A pestvidéki törvényszék rögtönítélő tanácsa foglalkozott ifj. Tomora Károly 19 éves és Garavölgyi Viktor 20 éves MAV kisegítő fűvezők büntetőügyével. A vádirat szerint a két fűvező az egyik személyvonat podgyázkocsijában megdézsmált több csomagot. A főtárgyalás eredménye alapján a rögtönítélő bíróság az ügyet rendes bíróság elé utalta, mert nem látta bebizonyítottat, hogy a lopást az elsőtétítés ideje alatt követték el.

*** PÁLYÁZATI HIRDETÉS.** A kolozsvári református kollégium előjárósága pályázatot hirdet egy vallásos, három magyar-latin, egy magyar-német, egy magyar-francia, egy német-román, egy történelem-földrajz szakcsoportu helyettes, esetleg rendes tanári állásra. Pályázhatnak megfelelő képesítésű, református vallású tanárok. A szabályszerűen felzerelt kéréseket a kollégium előjárósága címére (Kolozsvár, Parkas-utca 16.) 1943. május 31-ig kell benyújtani. Az állásokat 1943. évi szeptember 1-én kell elfoglalni. A pályázalmazás az állami intézkedésekkel azonos. Az 1939. IV. tc. értelmében a származásra vonatkozó okmányokat is mellékelni kell. A kolozsvári ref. kollégium előjárósága.

*** VIHAROS IDŐJÁRÁS FOKOZZA A TŰZVESZÉLYT!** Ne bizakodjék a véletlenben, hogy az ön házatáját elkerüli a veszedelem. Egyedül TŰZBIZTOSÍTÁSSAL védekezhetik az esetleges szerencsétlenséggel szemben és gondoskodhatik veszendőbe ment értékei pótlásáról. Az 1857-ben alapított legrégibb Első Magyar Általános Biztosító Társaság helybeli: Egyetem-utca 1. szám alatti fiókja a biztosítás minden ágában tanácsal szolgál.

SORSJEGYET

Dr. vitéz Biró főúrúitónál vegyen.
Mátyás király-tér 4-5.

NYUGTAZAS. Az utóbbi 24 órában az alábbi szeretetadomány érkezett szerkesztőségünkbe: A Kund-utcai 8. számú állami óvoda a közelmúltban lezajlott március 15-iki ünnepélyen a tanulók, a kis óvodista növendékek 32 pengő 70 fillért gyűjtöttek össze a Vörös-keresztnek. Ezt a nemeslelkű szeretetadományt azzal nyugtázzuk, hogy rendeltetés helyére juttatjuk.

MEGJELENT AZ ÚJ „ZÖLDHITEL”-RENDELET. Budapesti jelentik a MTI: A Budapesti Közlöny március 27-i száma közli az 1943. évi mezőgazdasági munkálatok elvégzéséhez szükséges, úgynevezett zöldhitelek előmozdítására vonatkozó kormányrendeletet. A rendelet lényegileg azonos az elmúlt évi zöldhitelek-rendelettel.

Tízezer pengős éjszakai betörés a Zsigmond király-úton

KOLOZSVÁR, március 27. (Az Ellenék munkatársától.) A rendőrség büntető krónikájában az utóbbi 24 óra eseményei közül az alábbi adatokat találjuk:

Dr. Bruckner Antal Zsigmond király-ut 149 szám alatti lakos feljelentést tett ismeretlen tettes ellen, aki az éjszaka alkules segítségével behatolt a lakásba és onnan több mint 10 ezer pengő értékű különböző ingóságokat és készpénzt ellopott. A károsult feljelentése a rendőrség büntető osztálya széleskörű erélyes nyomozást folytat az éjszakai betörő kézrekerítésére.

Az állami ápoló és védőintézet Mus-solini-ut 74-76 szám alatti építkezésénél ismeretlen tettesek az éjszaka építési munkálatokhoz szükséges nagymennyiségű gumi esőveket loptak el. A kár jelentős. Az intézet feljelentésére megindult a rendőri nyomozás. — A rendőrség büntető osztá-

lyának közgei pénteken elfogták Rézműves Jánosné kisházi lakost, aki a csalások és kuruzslások sorozatát követte el. Legutóbb Marosán Regina, Szappan-utca 13 szám alatt lakó szegény kis családlányt károsította meg súlyosan szélhámós kuruzslásával. A rendőrségi vizsgálat befejezése után a kuruzsló falusi cigányasszonyt további eljárás végett áadták az ügyészségnek.

Fiatalkoru napszámot fogott el tegnap a rendőrség. Emlékeztet még, hogy a Vik-tória butorgyárból több mint 1000 pengő értékű gépszijakat loptak el legutóbb ismeretlen tettesek. Ezek közül az egyik fiatalkoru a rendőrség már ki is hallgatta s a vizsgálat során beismerte vallomást tett. Kihallgatása után a megtévedt fiatal napszámot a rendőrség átadta a fiatalkoruak bíróságának.

Tolvaj cigánylegényeket ítél el a törvényszék

KOLOZSVÁR, március 27. Berki Sámuel, Bunácsi János és András János irisztelepi cigánylegények közveszélyes rongálás és lopás bűntette miatt kerültek a törvényszék büntető tanácsa elé. A cigánylegények február 13-án az egyik fátelen veszteglő teherkocsirol leserleltek 10 drb. féktuskót és az alkatrészeket ócskavasként akarták eladni a Kajantói-uti Darvas és Orosz papír- és vasgyűjtő telepen.

A rendőrség tudomást szerzett a dologról és vizsgálatot indított az ügyben. Németh II. Imre rendőrtiszt helyettes kiszállott az ócskavastelepre és megtalálta a féktuskókat, amelyek közül 3 drb. össze volt törve. Valatára fogta a cigánylegényeket, akik azt vallották, hogy Márk Lázár, a telep alkalmazottja biztarta őket a lopásra.

A törvényszéki tárgyaláson Márk Lázár tagadta a vádat. Elmondotta, hogy őt csak kisegítő munkaként alkalmazták a telepen s egy alkalommal csupán ő volt jelen, mikor a cigányok a vasdarabokat eladásra kínálták, három fémtuskót azért törtetett össze, hogy meggyőződjék afelől milyen minőségű a vas.

A cigánylegények szembesítésük alkalmával is állították, hogy Márk Lázár tudott arról, miszerint ők a vasanyagot lopás útján szerezték.

A bizonyítási eljárás befejezése után a törvényszék a három cigánylegényt 1-1 évi börtönrre és 3-3 évi jogvesztésre ítélte. Márk Lázárt felmentették a vád- és következményei alól. Az ítélet a három cigánylegénnyel szemben jogerőre emelkedett, míg Márk Lázár esetében a kir. ügyész fellebbezést jelentett be.

Ciánoz és veszélytelen gázakkal irt D E A K mérnök Kolozsvár, Hitler-tér 1. Félémelet. Telefon: 27-00.

KIZÁRJÁK A TERMELESBŐL A PONTATLAN LÁBBELIPAROSOKAT. A Lábbeli Központtól több lábbelikészítő iparos közvetlenül kapott anyagellátást, de a megbízásnak nem tett eleget és a vállalt munka elvégzését indokolással vagy indokolatlanul visszautasította. Ezeket a lábbelikészítőiparosokat a Központ az anyagellátásban részesülő termelők névjegyzékéből törölte.

Parkettezési

munkálatokat jutányosan vállal
Lőrinczi & Co.,
Zápolya-utca 14. és Szentegyház-utca 1. (Sebők-cukrászda)

Fej-

és derékfájás, idegesség, émielgés, tisztátalan teini gyakran csak az emésztési zavaroknak következménye. Ilyenkor is kell a **DARMOL**

Hétfőtől kezdve:

Este kilenc órakor kezdődik az elsötétítés

BUDAPEST, március 27. (MTI.) A hivatalos lap esüörtöki száma közli a honvédelmi miniszter rendeletét a légvédelmi elsötétítés újabb szabályozásáról. A rendelet szerint március 29-től kezdődően az elsötétítést az ország egész területén 21 órakor kell végrehajtani. Az elsötétítés változatlanul a régebbi rendelkezéseknek megfelelően hajnali 5 óráig tart. A rendelet a továbbiakban változatlanul fenntartja a közvilágítás elsötétítésére annakidején kiadott intézkedéseket és kimondja, hogyha a légvédelmi riadót az elsötétítés időpontjánál korábban rendelnék el, a teljes elsötétítést azonnal végre kell hajtani. A rendelet március 29-én 2 órakor lép életbe. Hétfőn este tehát már csak 21 órakor (este 9 órakor) kell elsötétíteni.

PARAJDI INCZE LAJOS:

Békés vármegyében, a hódító magyar parasztság földjén

(ELSŐ KÖZLEMÉNY)

Amikor az ember befut Gyulára, a vármegye székhelyére, várakozási idő nélkül nem tudna számot adni önmagának a benne felkavargó ellentétes érzelmekről. Mintha egy játékos, bolond kéz egyszerre megpendítené lelkünk hangszerének valamennyi hurját, azt is, amelyen az öröm, bizakodás, hit és lelkesedés csendül meg, azt is, amelyen a fájdalom, vád, magunk marcangolása zug fel. Hiába figyelünk erre a hangversenyre: nem tudjuk, melyik hangszer erősebb benne. Délkelet-Magyarország egyik legérdekesebb települése társul fel szemünk előtt, a történelmi város, amelyben az értékes, megtartó hagyomány mellett korszerűtlenné avult kellékek szólnak a múltból, s egy friss élet, új magyarság úgy ránőtt mindkettőre, mintha más arcot akarna adni neki.

Gyula égiszerő felkiáltója lehet annak, mi szükséges mulhatatlanul a paraszti magyar tájba illesztett város fejlődéséhez, s egy csekélységnek látszó fordulat, hogy vissza tudjuk fojtani csirájába az ígérkező nagyvárost, a vezető tájközpontot.

Gyula többször is átélte ezt a nekilendülést és visszahanyatlást. A sokszori sikertelen nekigrás másutt talán elkeseredést szült volna: a békési magyar azonban a mostoha történelemről megtanulta, hogy mindig gyűjtsön erőt az újakezdésre. Ez a megye nem ismeri a csüggedést. Szüksége is van a legnagyobb foku bizakodásra. A határoszlopok alig három-négy kilométer távolságban állanak a várostól. A vár bástyáiról és a templomok tornyából szabadszemmel is tisztán látszanak a román határőrség figyelőtornyai. Ez az önkényesen megvont határ a város gazdasági életességét jelentő harminc faluból buszonhatot csatolt el megszállás alá. Az utóbbi három évben árvizek és belvizek pusztítottak. Gyula azért minden tavaszon esorbítatlan bizalommal fogott újabb küzdelembe a természettel. Talán az elpusztíthatatlan hit és ez a

lélekindító ragaszkodás a rögöz,

ez látszik meg a magukat polgárnak nevező, birtokosöntudatu kisgazdákon. Vasárnap délután őket látni a templomban, vasárnap délután ők állnak, alföldi szokás szerint órák hosszat is mozdulatlanul a templom előtti téren, övék a piac, ők jelentik az üzletek forgalmát, ők fizetik az adót és ők adnak katonát a hazának. Öntudatukban sem gögősek, sőt rokonszenvet ébresztenek mindenben. S ez a hamisítatlan paraszvilág teljesen otthonosan érzi magát a városban. Pedig Gyula város. Kissé álmosan szendergő, kényelmes életű, eseménytelen, de kétségtelenül város. Grófi lovasut szeli át keresztben az utcákat, kopott kocsijaival maga az időszerűség, de tovább már széles teret, füstölt ételeket, csinos középületek, szobrok és emléktáblák figyelmeztetnek, hogy itt már megmutatkozott a jövő. Japan ivelésű, karcu hidak hajolnak keresztül a Fehér Körös fölött. A parti sétányokon nagykoronájú szonofüzek düllednek a víztükör fölé. Az Országzászló-téren fehérhéjú, kecses vermetű nyírfák között négycsorgós kőut adja az ivóvizet, s mint egy bibliai képen: a télváros ide jár vizért, korszokkal és kancsókkal; ilyen a gyulaiak vízközössége.

Hogy az élet legfelszínéről is szóljunk valamit: pesti lapok szaladnak le ide, a mozi-ban pedig elfelejtett öreg színésznők leánykori darabjai peregnék, de ez nem változtat a lényegen. Ugyanakkor

a helyi kis újságban parasztkérdésekről írnak, földmunkás-olvasók ügyét tárgyalják, tanyabirtokokat keresnek vérbe, az apró-birtokosok törzskönyvezett állatokat árulnak, igáskocist és gyümölcskertészt keresnek, mezőgazdasági gépeket ajánlanak alkalmi vételben.

Valahol itt van, ennek közelében az élet nyitja. Ez érdekli leginkább a gyulai „polgárt”. Itt minden beszédnek, még a politiká-

nak is, a termőföld és fajálat a „ceterum censeo”-ja.

Az embernek az az érzése, hogy itt, az ország egyik vihararkában fontos szerep vár az ilyen mezővárosokra a parasztkérdés megoldásában. Jóllehet, a környéken mind parasztvárosok vannak, ámde egyik-másikuk terjedelmével, ismét mások gyors polgárosodással, országos szerepvállalással kinőttek a parasztvilágból. Most már csak az ilyen Gyula-szerű kisvárosok tudnak elejébe állni a társadalmi felemelkedés útjait kereső magyar paraszti rétegeknek, mert ezek csupán külsejükön üslelik a városiasodás jegyeit, lényegükben paraszti életközösségek élővándor létformáit valósították meg.

Az ilyen város hatása közvetlenebb, biztosítja a sima átmenetet, a válság nélküli életformaváltást.

Már a történelmi erők is úgy rendezték a magyar élet nagy drámáját, hogy

Gyula város magyarmentő szerepe

mindvégig fontos tényező maradt. Egy tekintet az épségben maradt vár fokáról a környékre s már látja a törvényeszerűséget, amely a város területén, a Körös hajlati földrajzi évezredek óta folyamatosan tette az emberi települést. A mai város az Apád-kor végétől való. Akkor Gyulamónostora volt. Gyors fejlődését a Budáról Szolnokhoz át Lippához, Erdély délnyugati kapuvárához vezető fontos hadi és kereskedelmi utvonalknak köszönhette. Két vármegye területén épült: fele Békés-vármegyén, fele a később megszűnt Zárand-vármegyén. A XIV. században már 43 községből álló uradalom középpontja, előbb Lőnczy László erdélyi vajda, majd Maróthi János macsói bán kezén. Ez utóbbi várépítő mestereket hozat és 1435-re felépítteti a még ma is csodálatos épségben lévő, erős várat. Kemény falai, zömök bástyatornya, regényes belsőudvara, tágas „vitézi termei” és raktárai, husztülsője és szurokfűzője, feneketlen kutja és kapurácsa ma is eszemesen megszólal és sokat beszél a magyar vitézi életéről. A várral erősített Gyula a környék védelmi támaszpontja lett, de egyben magára vonzott minden támadó szándékot.

Mátyás király a fiának, Corvin Jánosnak hagyományozta. Később Brandenburgi György örögrőfé lett. Többször gazdát cserélt, amíg 1552-ben Habsburgi Ferdinánd ellenkirály kaparintotta meg. De ekkor a magyar hadinép már Vég-Gyulának hívta, mert a török veszedelem ott állt a kapu előtt. 1561-től a délvidéki kapitányság székhelye, portyázó harcok színhelye, puhatózó török támadások célpontja. Békés természetű polgári lakossága lassan menekülni kezd a városból. A menekülés akkor öltött nagyobb arányokat, amikor nyilvánvalóvá vált, hogy a várból illő idegen zsoldos csapat nem készül a török fogadására. Zsoldosok voltak, fizetésért harcoltak. Ugy vélték: majd hátrább húzódnak, másik várba. Nem fájt nekik a török kézre maradó magyar falvak pusztulása.

1566-ban Szigetvárral egyszerre vették ostrom alá. Kerecsényi László báró szabad elvonulás kikötésével feladta a várat, a török azonban szavát szegte.

A fejlett kereskedelmi, hadi és kézműves város a hódoltság idején lezüllött. A törökök az aradi szandzsákságot áthelyezték Gyulára. A város magyarsága a török fosztogatás és a keresztény portyázás elől egész Békés megye példájára a népességmentő nádasokba vetette magát. Majdnem egy egész évi kemény ostrom után, 1695 januárjában szabadították fel Gyulát a 129 éves hódoltság alól. A város ekkor egy elpusztult kis Velence képét mutatta: a rombadől lakóházak között, a Körös-ágyakon és csatornákon ladikók közlekedtek egymással az emberek, török mecset és török fürdő volt a városban, amin: Evlia Ccelebi

török: utazó leírja, de egyéb semmi. A hajdani kézművesek: kovácsok, vargák, szűcsök, szíj- és igjártók, aranyművesek és orgonakészítők nyugalmasabb városokba menekültek, a Felvidék felé. Még husz évvel is a felmentés után, 1715-ben, összesen 145 lélek lézengett az egykor virágzó város romjai között. A magyar nép még nem bujt elő a nádasokból.

El lehet képzelni, mit ért akkor Békés vármegye az adóztatás szempontjait mérlegelő bécsi császári kincstárnak, ha egyik hű hadsereg-szállítótól azt kérdezték, mit akar jutalmul: Békés vármegyét-e egészen, mindenestől, vagy egy malmot Budán. Harruckern János György vállalkozószellemű ember volt, elég merész is: Békés vármegyét kérte. 1720-ban meg is kapta ajándékul.

Egy országgrész, a nemzet megkezdése nélkül, mint a bécsi udvar ajándékátgya a császárhű idegen kezén.

Az új földesur mértékelen becsúgyggyal kezdett birodalma berendezéséhez. Rác zsoldos

csapatmaradványok eltávolításával és rajna-menti németek betelepítésével olyan népesedési mozgalmat indított, amely rövidesen megváltoztatta a vármegye nemzetiségi színképét: a szintizista magyar vármegyébe számbavehető tömegben németeket és tótokat telepített s ezzel megbontotta a magyarság egységes néptalaját, ami azóta sem állt teljesen helyre. Az arányaiban és irányában egyaránt

döntő telepítési munka

mellett más csapás is érte Gyulát és Békés-megyét. A föld ezentul másé volt, nem a fel-szabadításban vérét hullató magyaré, nem a nádasokból visszatérő magyar jobbágyé, nem a Nagykunságból ismét lehúzódo magyar városi polgárságé. A magyarság még így is boldognak mondhatta magát, hogy az új földesur egyáltalán visszaengedte őket régi lakóhelyükre, ha nincstelenül is, s nem állított beköltözési tilalmat az utjukba, mint ahogy az Ujszerzeményi Bizottság néven ismert, gyászos szerepű bécsi katonatársaság tette a magyar vérről és magyar áldozattal visszafoglalt magyar Délvidékkel. Báccsal és Temesközrel, ahol a „lázado magyarok megfegyelmezése csak németnek és katolikusnak volt szabad letelepednie. A volt magyar földbirtokos csak úgy ültethetett vissza saját tulajdonába, ha a hosszú török hódoltság herce-herce-áiban is keresztülmentett hiteles adománylevéllel, egyéb királyi okirattal bizonyította jogát s azon felül „váltságdíj” címén másodszer is megvásárolta.

Korlátozzák a német főiskolai hallgatók tanulmányi idejét

Berlin, március 27. (Bud. Tud.) A legutóbbi német sajtójelentésekből arra lehet következtetni, hogy a legközelebbi időben a német hatóságok a különleges és nehéz háborús viszonyokra való tekintettel, korlátozzák a német főiskolai hallgatók tanulmányi idejét. Valószínűleg tartják, hogy az érettségizett diákság olyan főiskolában folytatja majd tanulmá-

nyait, amelyet a háború szolgálatába állítottak. A közeljövőben tervezésük olyan tanfolyamok megszüntetését is, amelyek a háború tartama alatt a nemzet érdekében nem nagy fontosságúak. Valószínűleg tartják, hogy a közeljövőben beszüntetik a művészeti és színházzal kapcsolatos iskolákat is.

A Mátyás király-ünnepség vendégei

Mátyás király születésének félezredes emlékünnepének alkalmából előkelő vendégek érkeztek Kolozsvárra. A m. kir. kormányt Fáy István titkostonácsos, állam-titkár képviseli, a vallás és közoktatásügyi miniszter képviselőben dr. vitéz Haasz Aladár miniszteri osztályfőnök érkezett Kolozsvárra. Budapest székesfőváros képviselői dr. Némethy Károly székesfővárosi tanácsnok, dr. Kopp Jenő székesfővárosi képtárgazgató, dr. Sztankay István szé-

kesfővárosi tanácsjegyző. Az emlékünnep-re érkezett a Magyar Képzőművészek Országos Szövetségének igazgatója, Szentgyörgyi Gyenes Lajos és a budai Hollós Mátyás Társaság kiküldöttje, dr. Széll Sándor tb. főszolgabíró. Marosvásárhely város részéről az ünnepségen résztvesz dr. Mátyás Ferenc polgármester. Az idegenforgalmi újságírók mintegy huszan érkeztek Kolozsvárra és részt vesznek az emlékünnepben.

„A kormány már kidolgozta tervét a háború utáni munkaerő-gazdálkodás megszervezésére”

Laky Dezső volt miniszter előadása

BUDAPEST, március 27. (MOT.) A Magyar Élet Pártja esztergomi és vármegyei szervezetének nagyválasztmánya ült rendezett, amelyen az országos pártvezetőséget Laky Dezső m. kir. titkos tanács, volt miniszter képviselte. Laky Dezső a hallgatóságot arra emlékeztette, hogy milyen gazdasági válságot zúdított ráuk az első világháború után a belső arcvonal összeomlása. Megállapíthatjuk — mondotta —, hogy a magyar mezőgazdaság a kötelességteljesítés maximumát adta az utóbbi négy évben. Ennek köszönhetjük, hogy ebben az országban nincs semmi nyoma a belső nyugtalanságnak. A mezőgazdaság jelentősége a háború után éppen olyan nagy lesz, mint napjainkban. Fontos feladat vár ráuk a jövő Európájában. Ugyanez áll az iparra és az ipari munkásságra is, amely ugyancsak példaadóan veszi ki részét a háborús feladatok teljesítéséből. Már most meg kell tennünk mindent, hogy a háború után ne

legyünk kénytelenek a gyárak munkásait százezerszámra elbocsátani, hanem a magyar ipar részt vehessen Európa ujjaépítésében. A kormány már kidolgozta tervét a háború utáni munkaerőgazdálkodás megszervezésére.

B E N G Á Z I
holnap utoljára a
C O R V I N B A N I

KITEKINTÉS A VILÁGBA

Írta: NESZKE BÉLA

UJSÁGÍRÓ A „SZABADSÁG FÖLDJÉN”

A svájci sajtó közvetítésében olvastuk a „Baltimore Sun” című nagy amerikai lap tudósítójának sáráit az amerikai újságírók igazolványkötelezettségéről. A derék yankee arról panaszkodik, hogy ha a Washingtonba küldi például a lapja, akkor egy egész csomagra való igazolvánnyal kell felszerelkeznie, hogy hivatását gyakorolhassa. Többek között a következő igazolványok szükségesek egy amerikai újságírónak: Kék, fehér, rózsaszín és piros rendőrségi bejelentőlapok, hivatalos igazolvány a Fehér Háza való belépésre, kongresszusi igazolvány, külön igazolvány a Kongresszus ülésére való belépésre, külön igazolvány az újságíró-tribünre való belépésre, igazoló könyvecske a hadügyminisztériumba való belépésre, igazolás a légügyi, tengerészeti és szervezési minisztériumokba való belépésre, minden minisztérium egyenként külön igazolványt bocsát ki az illető újságíró személyazonosságának igazolására, külön igazolvány a taxihasznaulatra, stb. stb. Az amerikai újságíró cikke végén megjegyzi, hogy az igazolványozón megkezdésekor egy kisebb táskát készítetett az írások részére. Most egy egész nagy aktatáskára van szüksége, mert hát ő a „szabadság földjén” él, ahol mozogni lehet, de „igazolni kell a mozgást”...

MAGYARORSZÁG DUNAMEDENCEI PROBLÉMÁI

A Gál István szerkesztésében megjelenő „Ungarn” című folyóirat könyvsorozatát ad ki. A németnyelvű könyvekben hazánk és népünk nagy kulturális, gazdasági és politikai kérdéseiről fogunk értekezni a jeleni életünk kiválóságai.

A könyvsorozat első kötete most jelent meg ugyancsak Gál István gondos szerkesztésében „Ungarn im Donauraum” címmel. (Magyarország a dunai térben. Danubia kiadás, 1943.)

A könyv mind részleteiben, mind teljes egészében határozott és helyesen körvonalazott állásfoglalásról tanuskodik. A magyar nyelvű olvasó is sok haszonnal forgathatja e könyvet, mert hazánk dunamedencei helyzetéről, erőviszonyairól, gazdasági teljesítőképességéről, kereskedelmi közvetítőképességéről kap benne pontosan, gondosan és világosan megrajzolt képet.

Elsősorban külföld felé vall rólunk e könyv, de a hazai olvasó számára is tükröt, melyet a mű tudós munkatársai a magyar olvasó felé nyújtanak.

Kállay Mihály miniszterelnök irt bevezető tanulmányt a kötethez. („Magyarország Európában”). Történelmi hivatásunkról, dunamedencei szerepünkéről s multunk elkötelező erejéről olvashatunk a bevezető tanulmányban. E bevezető sorok a Jánosy Dénes tanulmányával együtt mintegy meghatározzák az egész könyv szellemét, irányát. Jánosy Dénes levéltári főigazgató a „Magyar élettérrel” értekezik. A Dunamedencétől Nyugatra eső latin-germán-keresztény és a Keletre eső görög-keleti-szláv kultúrközösség peremvidékére telepített magyarság kiegyenlítő, közvetítő és védő szerepéről kapunk értékes beszámolót. Külpolitikánk többévszázados hagyományait vizsgálja Jánosy a tanulmányban s az évszázados hagyományokon kialakult magatartásból származó erkölcsi erőket tudatosítja.

László Gyula a Dunamedencén áthaladó euráziai kereskedelmi utakról értekezik és a népvándorlás korában kialakult dunatéli kereskedelmi utakról ad pontos térképet. Ujpesti Elemér a Duna-Balkán térség geopolitikáját ismerteti, Suhay Imre a Duna hadászati jelentőségéről ír. Magyarország szerepéről a dunahajózási forgalomban Olaf Wulff tollából olvashatunk tanulmányt. Rohringer Sándor a magyar gazdaság és a német vízhálózat viszonyáról értekezik. Borotvás Nagy Sándor bemutatja Berzevics György dunamedencei csatornahálózati tervét. Algyay Pál hosszabb tanulmányban számol be Ma-

gyarország utairól, utforgalmáról, légiforgalmáról, vízforgalmáról és pontos, számszerű adatokkal teszi teljessé a magyar kereskedelmi és utasforgalomra vonatkozó ismereteinket. Szurovy Géza Budapestről, mint tengeri kikötőről ír. Ruiz Rudolf Magyarországról mint Délkelet-Európa „rendező pályaudvaráról” értekezik s rámutat hazánk jelentőségére a délkelet-európai átmenő-forgalom szempontjából. Keresztes Károly tanulmányában Budapest szerepéről ír az euráziai légiforgalom szempontjából. Surányi Unger Tivadar hosszabb tanulmányban értekezik Magyarország közgazdasági és gazdasági teljesítményéről a délkelet-európai élettérben. Ziegler Vilmos a magyarság építő szellemi erejéről, politikai elhivatottságáról ír. A kötetet befejező tanulmányait Sipos Sándor írta a magyar állameszméről és annak jelentőségéről a dunamedencei élettérben.

A kitünően szerkesztett kötet a külföld részére írt magyar vonatkozású felvilágosító írásművek iskolapéldája lehet. Nincs benne semmi a Dunamedence egyes államainak a multban tapasztalt hasonló természetű könyveinek kiáltó, tudománytalan és vaskos tévedésekkel teletömött propagandáit ismérveiből. Józan, hang, tárgyilagossági problémafeltárás, megbízható adat-szolgáltatás, szabatos fogalmazás, szemléltető térképek, komolyság jellemzi ezt a kitünő kötetet. Érdeklődéssel várjuk az „Ungarn”-kötetek következő számát.

EGY SZINPADI BUKÁS ÉVFORDULÓJA

Általában sikerekről szoktak emlékezni. Ezuttal egy szinpadai bukásról esik szó. Valaminek a végéről, ami után a természet s a szellemi élet irratlan törvényei szerint mindig valamilyen kezdett következik.

Ezelőtt száz évvel, pontosabban 1843 március 7-én, fűtültek ki Victor Hugo: „Les Burgraves” (Várfők) című romantikus drámáját. Sok bukás volt azelőtt és azután a színházi világban, de ez olyan, amelyről érdemes és érdemes megemlékezni. A romantikus dráma halt meg azon a tavaszi estén a francia szinpadon. A mult század harmincas éveiben

diadalmaszkodott a Hernaniban s még 15 év sem telt el s máris megunta a rohamosan polgárosodó, az öncélú polgári élet besavanyodottsága felé feltartóztatatlannal haladó francia városiak Victor Hugo, a szerző, idegesen üzent azoknak a fiataloknak, akik első romantikus drámájának, a Hernaninak előadásán lelkes rajongással állták a tojásharcot s vállaltak mindent a „mesterért” s a romantikus dráma túlszállását. A tapsolókért üzent Victor Hugonak azt üzenték a fiatalok, hogy „nincs már fiatalosság”. S a romantikus dráma csúnyán megbukott.

Nem célunk dramaturgiai, vagy esztétikai nézőpontból vizsgálni a bukás okát. A tünet kihatásairól szeretnénk egy pár szót szólni. Arról a „visszakanyarodásról”, amelyet a francia drámaírás a „Burgraves” bukása óta megélt.

Azon a nevezetes estén ugyanis „táblás házak” előtt játszották ismét Racine-t és Corneille-t. A túlszállt tévedt szerző ellen fellázdak alkotásai. Nem érdekelte a polgárosult gondolkodású francia nézőt sem a rejtett pincék dohos légköre, sem a rabláncok csörgése, sem a négyzeres felismerésben könnyen kibontakozó romantikus megoldás, sem a sűrű körül lebegő drámai hősök, a szellemjárás, tehát mindez, ami egy időben a romantika elfogadott fegyvertára volt. Romantika kell mindig a színházjárogóknak, de az ne legyen túlzó. Rostand darabjainak mindig akad nézője. A túlzás azonban mindig veszélyes. Erre figyelmeztelt Victor Hugo bukása a mai szinpadai szerzőt is. Vajha tanulnának tőle egyesek...

NYUGATI ÖRJÁRAT

GOETHE 1786-i olaszországi utazását egy olasz filmrendező ismeretlen színészekkel filmre vitte.

A FINN KULTURÁLIS ALAP 10.000 finnmarkos díjat most osztott ki. Jutalmazottak: Osmi Okkonen, a Kalevala-kutató, Maria Juntti drámaíró és Otto Manninen, a hies tinn költő és műfordító, aki a legszebben fordította le Petőfi verselt is finn nyelvre.

RUDOLF THIEL, a „Die Woche” belső munkatársa könyvet irt a fel-találók tündökléséről és nyomorúságáról. (Ruhm und Leiden der Erfinder.)

RAMON FERNANDEZ, a Nouvelle Revue Française belső munkatársa, a híres regényíró és esztétikus könyvet irt Proustrol. Az utóbbi évek egyetlen Proustrol írott műve ez, amely a nagy francia regényíró határozott hangon támadja és elítéli.

CALUDIO MONTEVERDI műveit 16 kötetes német-olasz gyűjteményes kiadásban megjelentették Berlinben.

MARC BERNARD az 1942. évi Goncourt-díjasa díjadást tartott Párizsban arról, hogy miként lett írva. Marc Bernard műve egyébként megjelent dán fordításban. Most készült a magyar.

Az új 50-ik magyar királyi osztálysorsjáték

játékterve páratlan esélyeket nyújt, mert egy sorsjeggyel szerencsés esetben nyerhet:

700.000

pengő.

Jutalom:

400.000 P.

Főnyeremények:

300.000 P.

100.000 P.

70.000 P.

60.000 P.

2 x 50.000 P.

2 x 40.000 P.

továbbá 30.000 P. 16 á 20.000 P. 27 á 10.000 P. stb. stb. Összesen: 10.810.000 pengő. Az első oszt. sorsjegyek hivatalos ára: Nyolcad 350 P. Negyed 7 P. Fél 14 P. Egész 28 P. — Sorsjegy az összes főelárusítóknál kapható! Minden számnak egyenlő esélye van!!! A húzás kezdete április hó 10-én.

ALBIN MICHEL, a világszerte ismert francia könyvkiadó meghalt. Michel mint egyszerű könyvkereskedőség kezdte esodálatos pályafutását.

A FRANCIA AKADÉMIA megtartotta tag-sági jelölő ülését. Jelöltek: Seillere, Jean Rivain.

GABRIELLE FAURÉ, a Collège de France tanára, tiltakozott, hogy apjának, a híres Faurének Requiem című művét koreográfikus előadásban „lealjasítsák”. Cortot, a híres francia zongoraművész nyilatkozott e leltással kapcsolatban és kikelt mindazok ellen, akik a nagy klasszikus zeneszerzők műveit jazz-átíratban profanizálják.

JEAN COCTEAU „Renaud és Armide” c. játékát próbálják a Comédie Française-ben.

AZ ESZMEK (IDÉES) című folyóirat a háboru után kialakuló irodalomról közöl érdekes tanulmányt. „Sehol sem látszik kialakulóban határozott irodalmi irány” — olvassuk a tanulmányban. „Nem látunk új törekvéseket, új irodalmi iskolák sem hallatnak magukról. Vajon a háboru utáni irodalom az „erzész” jegyében fog megszületni?” — kérdi az elkecseregett cikkíró.

— Persze, mert a dugót rágtá — mondta a vastag férfihang —, az pedig nem recseg úgy, mint a deszka...

Az éjszaka most még pokolibb volt, mint azelőtt. Az egér éhes is lehetett nagyon, mert szinte eszevesztetten szaladgált ide-oda a szobában. Most azonban már nem elégedett meg annyival, hogy a földön maradjon, felugrott a székekre, a lelógó terítón felmászott az asztalra, onnan merész szökéssel felugrott a pohárszékre és vad indiántáncot kezdett a pálinkáspoharak és egyéb apró csecsebecsék között.

— Jaj, a nippke — visitotta egy fiatalos női hang —, megőrülök, ha az egér lever egyet a XV. Lajos-korabeli csészékből.

Hirtelen kiszökött az ágyból, pongyolát kapott magára és összeszedte a szobában szerteszét rakott összes csészét, poharakat, csecsebecsét. Mikor a kincseket biztos helyre rejtegette a fehérműszekrény középső polcára, megnyugodtan visszafeküdt. Később, hirtelen öletől vezetve ismét kikelt ágyából, ki-mint a kamarába és egy kenyérdarabkával, meg egy fonottkorsó dugójával tért vissza. A kenyéret eldobta a kályha mellett, a dugóval pedig jól elzárta az íróasztal alatt ká-jánul tárogó egérlukát.

Az óvintézkedésnek csakugyan volt fogatnaja. Az egér percek alatt rálatált a kenyérre, jóllakott, aztán vissza akart térni nappali vackába. Mikor a nyílást seholsem lelte, panaszosan nyicorogni kezdett, de rövid ide-oda szaladgálás után belenyugodott a változatlanba és meghúzódott az egyik szekrény hátsóába mellett.

— Most jól elintéztelek — nevetett magában a vékony, fiatalos női hang tulajdonosa —, holnap majd kifűstöllek teljesen.

Kora reggel hozzálátott a tervék tettekkelérléséhez. Legelőször is jó sűrű gipszhabarcsot készítettek egy cseréptányérban, aztán a szürkésfehér péppel levakolták a falat az egérluk mellett és légmentesen betömtek a lyukat is.

— Nesze neked, átkozott — nevetett a fiatal asszony —, most még csak téged kellene előkeríteni valahogy.

Az előkerítés azonban sokkal nehezebben ment, mint hogyan az ember hitte volna. Hiába kergették, hajkurászták az eget egyik szekrény alól a másik megé, sehogy sem tudták sem agyonütni, sem kikergetni a szobából. Az egész nap szinte csak azzal telt el, hogy az eget kergették eredménytelenül.

MACSKA-EGÉR HÁBORU

Írta: NAGY KÁLMÁN

Az egér valahonnan a pincéből jöhetett fel a szobába. A szobának ósdi, festett fenőfapadlója volt, de a barnászörös festék már csak a fal mentén és a butorok alatt látszott a deszkákon. A szoba közepén mély gödröket szántott az idő valamennyi padlódeszka közepébe. Az egyik sarokban a fal mellett, hatalmas íróasztal nyújtózott. Az asztal alól napokon keresztül furcsa zaj szűrődött a szobába, olyanszerű, mint a szu percegése, de erőteljesebb és nem olyan szabályos ütemű. Éjszakánként harsogva verte vissza a szoba csendje a felhangzott recsenéseket.

Néhány nap mulva megszünt a földalatti örítés, de az asztal alatt, közvetlenül a fal mellett apró lyuk támadt a padlózaton; egészen parányi, csupán akkora, mint egy galambtojás. A szu percegését pedig finom, alig hallható neszt váltotta fel, melyet csak a legélesebb fül érzékelhetett. Leheletkönyved léptek neszezése, valami apró, de öntudatos lény motozása.

— Ha, egér van a szobában — mondotta valaki a család tagjai közül.

— Hol, hol? — kérdezték, de a feleletet már az egér adta meg. A kredenc alatt csonttászaradt kenyérdarabkát lelt, azt kezdte görgetni lankadatlan szorgalommal. Hiába próbálta fogát belevágni, a galacsiná zsugorodott kenyérhaj mindig kiesezett a szájából és tovaugrott a szekrény alatt. Az egér nem hagyta, utána iramodott s úgy pofozta, gurította a szobán végig a kenyérdarabkát, mintha vasrostában diót rázogattak volna.

— Rettenetes — mondta az előbbi hang, amely az eget felfedezte —, mit visz véghez egy ilyen ronda kis állat! Tegyetek holnap valamit vele.

Másnap rövid kutatás után felfedezték a parányi lyukat az asztal alatt és bedugták egy orvosságosüveg dugójával. Két napig nem mászkált az egér a szobában, de az asztal alól ismét hallzott a szu percegése. Harmadik nap ismét megszünt a parányi földalatti malom roboló munkája, de az orvosságosüveg dugója mellett újabb üregecske ásiszott. Az egér ismét éjszaka jött a szobába és még vidámabb kedvvel látott hozzá a szórakozáshoz. Előbb jóllakott a kredenc körül ta-

lálható morzsákból, aztán ismét meglelte a régi kenyérgolyóist és eszevesztett játékok kezdett vele. Hol a szekrények alatt végzett futógyakorlatot, hol az ágyak alatt kergette, görgette végig a kőkemény kalacsint olyan pokoli zajjal, hogy a fekvőhelyeken pihenő emberek idegrohamot kaptak tőle.

— Ez mégis borzasztó — mondta egy erőteljes férfihang —, már másfél órája ébren vagyok. Az ember hét órát pihenhetne csupán egész nap, de ezt a nehányórát nyugodalmat is ellopja egy ilyen ronda kis dög. Nem elég a napi herce-hurca, futkosás, talpalás reggeltől estig. Irodába bé, irodából haza, ott pedig görnyedni az aktakölösszusok megett... Utoljára mondom, pusztítsátok el azt az átkozott kis bestiát, mert nem akarok a bolondok házába jutni egy hitvány egér miatt.

Reggelfélre megszünt az egérke marathoni futáspróbája s mialatt a család ismét álomba szenderedett, a familia legidősebb nőtagja, aki az előző napokban az egérlukát bedugta, pokoli tervet eszelt ki a ravasz kis rágesáló kiirtására.

Délután a takarítás alatt alapos vizsgálat alá vette a szoba minden sarkát és megállapította, hogy az egér visszamenekült földalatti tanyájára. Gyorsan kiment a konyhába, összeszedett néhány sarokbadobott, kimoshatatlan orvosságosüveget, a pecsenyepotyolóval szilánkokra tört és az üvegecserepeket egyenként leengedte az egérlukba.

— Na, most próbálj meg kijönni — dűnyyögte —, tudom istenem, elmegy a kedved. Mikor a padlóres megtelt borotvaéles üvegszilánkkal, az alaposan kitárgult lyukat konyhakéssel még ki is szélesítette, aztán jól ledugasztotta két sörösvég dugójával. A dugókat még a cipője sarkával is ledöngölte. Az ebédnél büszkén dicsekedett el munkájával.

Néhány napig ismét nyugalm volt a házban. A negyedik napról az ötödikre virradó éjszaka azonban váratlanul atra ébredt mindeki, szinte egyszerre, hogy az egér ismét a szobában motoz.

— Hallatlan — jelentette ki a legidősebb hölgy —, pedig nem is hallottuk, hogy rágott volna...

Debreczeni László:

Mátyás király kolozsvári temploma

Az általános köztudatban vajmi kevés van arról, hogy Kolozsvár városában milyen alkotás hirdeti Mátyásnak, a nagy reneszánsz-királynak emlékét. Tudjuk azt, hogy Kolozsváron született, s hogy ezekből a város számos gazdasági, kereskedelmi, vagyoni és jogi kiváltságban — sőt, amikor az ellene indult lázadásait büntetni kellett volna, még kegyelemben is — részesítette. Szülőhazájáról is gondoskodott s annak gazdáját gazdagon megajándékozta. De hogy valamely nagyobb építészeti emlék is fűződjön királyi nevéhez, azt valójában csak azok tudják, akik történeti dolgokkal közelebbről foglalkoznak.

A köztudat ma a fővárosi Szent Mihály templomot szokta „Mátyás-templom” néven is nevezni. Ennek azonban pusztán csak annyi alapja van, hogy a templom a Mátyás királyról e nevezett ténnyel áll. A tér viszont mindössze csak a Millenium után nyerte a Mátyás király-tér elnevezést. Másfelől pedig a Szent Mihály-templom már 1349-ben megvolt és tehát a Mátyás idejében majdnem másfél százéves multra tekinthet vissza. Mikor 1489-ben az a templom gyújtogatás következtében leégett, egy áprilisi november 2-án kelt levélben ugyan maga a király nevezte ki biztosokat a gyújtogatás kinyomozására s a helyreállítás ta'án még az ő idejében — meg is kezdődött, mindazonáltal semmi olyan jelentős mozzanat nincs vele kapcsolatban, amiért ez az egyház a Mátyás-templom nevet viselhetné.

Az az épület, amely Mátyás király személyes alkotásának, élete egyik jelentős művének tekinthető: a belvárosi reformátusok Farkas-utcai temploma. Mellette egykor szerzetesi kolostor, közelében pedig női zárda állott. Minthogy a kolostor és a templom a nagy király költségére épült, tehát csakis a Farkas-utcai templom az, amelyet teljes joggal illethet meg a Mátyás király-templom elnevezés.

Három olyan egykorú okiratmaradt maradt fenn, amely a Farkas-utcai kolostor keletkezéséről — s tehát a templom építéséről is — pontos tanúságot tesz.

Az első 1486 november 9-én Szabó Ambrus, Kolozsvár bírója és a város esküdt tanácsosai adják ki a város nagyobb és hiteles perséti-jével, amely oklevél szerint a Szent Ferenc-rendnek a Farkas-utcában zárdaépítésére örökös telket adnak, oly feltétellel, hogy a szerzet az ottlévő házak árát a tulajdonosoknak térítse meg. E levélnek nemcsak az adományozásra vonatkozó részét, de fenékli szellemű indoklását is érdemes ideiktatnunk:

„... mi és nevezett város egész közönsége egyazon lélekkel elmélkedvén afelett miszerint jelen ártalmi állapotú mulandó és minden meglévő lény láthatólag a megsemmisülés felé törekzik, azért méltó és buzgó megfontolással virrasztván, nehogy midőn el fog jönni az Úr, minket alvva találjon, — a mi lelki hasznunk — az isteni tiszteltet

előmozdítása végett kívánván az égietek a földiekkel és a mulandókat örökké tartó üdvös javakkal kicsérlni: elsőben és főképpen felséges fejedelmünknek, Mátyás Ur, Magyarország, Dalmácia, Horvátország, stb. királynak, természetes és kegyelmes urunknak, és ugyan a nagyságos Báthory István ispánnak, országbírónak és erdélyi vajdának akaratjából és beleegyezésükkel elhatároztuk, hogy a Farkasok utcáján a szabók tornyának nevezett toronnyal (a mai Bethlen-bástya) kapcsolatos keletre nyúló térségben a Kisebbségeknek örökösön monostorhelyet adományoztunk, sőt akkora helyet, területet szerzünk és ajándékozunk a nevezett testvéreknek, amekkorát a monostor szükségére megkíván...”

A második oklevél 1487. szeptember 5-én Bécsújhelyen kelt a király titkos pecsétgyűrűje alatt s parancslevél a városhoz. Ebben Kolozsvár előjárásához ezt írja:

„Mint hogy elhatároztuk, hogy városunkban az állatok kijelölt helyre a Szent Ferenc-rendi obszerváns-féle kisebb testvéreknek zárdat akarunk építtetni, azért akarjuk és jelen levellünk sorailban hűségteknék legszigorubbán meghagyjuk és megparancsoljuk, miszerint engedjék meg, hogy nevezett testvérek részére a zárda minden kifogás és ellenállás nélkül a fennírt helyen felépíttessék; és közöltek két kipróbált és alkalmas férfi választassák, kik ezen testvéreknek igényeikhez képest minden szükségben segítségükre és segédelmükre legyenek. Egyebet cselekedni tehát semmiképpen ne merészeljétek.”

A harmadik Viasegrádon, 1490 január 18-án kelt, szintén parancsirat, Tharcsay Mártonnak, az erdélyi sókamara ispánnak szól. Ebben azt írja a király, hogy a megkezdett munkát az ispan felügyelete alatt folytatni szándékozik:

„Mivel mi azt a monostort, melyet Kolozsvárott a sz. ferenci testvérek számára a legközelebbi tavaszon építtetni kezdettünk, a te közbejöttökkel folytatni határoztunk és ennek okáról ezt az általad ismert testvért hozzád küldeni határoztunk, hogy azt a munkát folytassa. Neked tehát meghagyjuk, hogy a megkezdett munkát az ő utasításai szerint, a közeli tavasz kezdetével, a mi költségünkre minél nagyobb szorgalommal és szekeremen szállítani szokott, közönségesen „Szekeres Sák”-tól mostantól fogva a monostor építkezésének befejeztéig háromszáz aranyforintot évi sőt utalunk ki...”

Azután nyomtatékosan meghagyja még, hogy ezt a sőt az építkezés teljes befejeztéig minden évben megtérítés nélkül kell kiadni s hogy ezt a parancsot a jövő kamaraispánok is tartassák be.

Hogy II. Ulászló az építés ügyét így felkötölte, az is csak annak lehet bizonyítéka, hogy a kolostor nagy elődjének alapítása volt és ő, mint örökös, kötelezve érezte magát a befejezésről való gondoskodásra.

mond neked ez ügyben ugyanez a János testvér, hogy tenni kell, higgyed és mindent hajts végre...”

Mindezekből világosan kitűnik, hogy a Farkas-utcai kolostor és templom kezdetétől fogva egészen határáig a király akaratával épült. Fontos észrevenni már az első oklevélben, hogy a város a király akaratára is hivatkozik, amikor adományozását megteszi. Kelliet lennie tehát Mátyás részéről valamilyen írott vagy szóbeli óhajnak, aminek alapján a városi tanács határozott. Azután: maga a király gondoskodik a költségekről is. Ez szintén nagy jelentőségű tény, hiszen a Ferencsek alamiznából éltek s ilyen nagy építkezésre s maguk erejéből, a világiasodásnak abban a korában, nem is vállalkozhattak volna.

Alapítólévél nem maradt fenn erről a kolostorról, arról sem tudunk, hogy ilyen lett volna. Így az alapító nevét határozott bizonyossággal meg nem mondhatjuk. Mindazonáltal a fennmaradt emlékek alapján bátran állíthatjuk, hogy ebben az építkezésben — még ha netalán ferences sugallatra történt volna is — a Mátyás eszméje valósult meg és a kolostor, templomával együtt, bátran tekinthető az ő alapításának.

Sajnos, Mátyás nem érte meg a nagy mű befejezését. Még abban az esztendőben meghalt, amikor János testvért ideküldötte. Utána pár évig semmit sem tudunk az építésről, de valószínű, hogy a munka továbbra is folyt. Mátyás utódja, II. Ulászló 1494-ben Erdélybe jött s akkor az ügyet magáévá téve, az építés további költségeiről is gondoskodott. Szébenben azon év augusztus 24-én kelt parancslevelében meghagyja Kis-Aasszonyfalvi Istvánfi István és Kápolnai Miklós erdélyi kamaraispánoknak, hogy:

„... azon tiszteltünkkel fogva, melyet a legdicsőségesebb és legholdagságosabb Szűz Mária iránt viseltünk és vagyunk, az obszerváns-féle Szent Ferenc-rendi kisebb testvéreknek, kik jelenleg Kolozsvár városunkban ugyan a dicsőséges Szűzről nevezett, általuk alapítást megkezdett, de még be nem fejezett zárdaépítésben tartózkodnak, zárdaépítésük munkájának és építésének folytatására a tordai kamaránktól a szekeremen szállítani szokott, közönségesen „Szekeres Sák”-tól mostantól fogva a monostor építkezésének befejeztéig háromszáz aranyforintot évi sőt utalunk ki...”

Azután nyomtatékosan meghagyja még, hogy ezt a sőt az építkezés teljes befejeztéig minden évben megtérítés nélkül kell kiadni s hogy ezt a parancsot a jövő kamaraispánok is tartassák be.

Hogy II. Ulászló az építés ügyét így felkötölte, az is csak annak lehet bizonyítéka, hogy a kolostor nagy elődjének alapítása volt és ő, mint örökös, kötelezve érezte magát a befejezésről való gondoskodásra.

egérfogáshoz mutatott volna valami hajlandóságot, vad irammal vetette magát a pam-lagon békésen szendörgő angoracáira. Szegény macska csak akkor vette észre a veszedelemet, amikor már a nyakában volt a baj. Hatalmas szökéssel vetette le magát a pam-lagról, felugrott a pohárszékre, levert két poharat, három csészét a visszarokott XV. Lajos-félékből — a drága porcellán valósággal porrá ment a padlón —, aztán nekilódult az ablakablaknak és a széjleprekelő üvegcserepek között kiugrott a kertbe. A tacsó véres csaholása kezdett az ablak alatt. Alig bírták kivezetni a szobából...

Az egész jeleneten egyetlen személy, a család négyéves szemefénye örvendett csupán.

— Anyuka, anyuka, pont olyan volt, mint a moziban...

Ő különben már az egérrel is régóta barátságot kötött. Délelőtt, délutáni uzsonná-jából mindig megőrzött egy-egy darabkát és a kemence sarkánál elrejtette az egérke számára. Az egér már dúdává hízott egy hét alatt a kettőzött, békebeli tápláléktól.

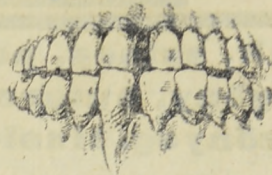
Ők ketten titokban egészen jóbarátok lettek. Az egérke is megérezte a vonzódást és mikor csak a kisfiú volt a szobában, gyakran előjött búvárhelyéről. Most is, mikor a tacsót sikerült kivonszolni a lakásból, csak ketten maradtak bent. Az egér a szekrény lábánál kezdett komiszkodni. Két lábára ült és első végtagjaival az orrát vakarta. Cincogott is hozzá. A család négyéves szemefényét majd elemészette a vágy, hogy megfoghassa. Erre azonban az egérke már nem volt hajlandó ráállani. El-elcsúszkolt a kisfiú elől és vidáman táncolta végig a szobát. A gyerek pajkosan vetette magát utána. Őt percig kergetőztek, amikor a kisfiú teljesen kifutott. Mergében felkapott egy könyvet és hozzávágta játszótársához. Pontosan a fejét találta.

Az egér egyet nyikkant, aztán már csak a lába rezgett még egy kis ideig.

A család szemefénye éktelen bögésre kezdett, amikor pajtása kimúlását látta. A család lélekszakadva rohant be, hogy lássa, mi baj van. Mikor a zokogó gyereket az egér teteme mellett meglátták, hamar megértették a helyzetet és máris sajnálkoztak.

— Szegényke, inkább ne döglött volna meg az egér, hiszen nem is csinált olyan nagy bánt, a déri néhány napig itt volt a szobában.

Pyorrhoea alveolaris

néplesen inysorvadás, manapság sajnos már népbetegség, melynek következtében a foghús — legtöbbször genyes gyulladással kísérelében — lehúzódik, a fogak nyaka csúszpon marad s a fog hidegre, melegre, savanyúra, édesre érzékeny lesz és idő-előtt kihullanak.

Az első tüneteknél keresse fel fogorvosát és használja annak utasítása szerint a

PYORRCA

gyógyságot, mely nemcsak a baj gyógyításáért, de megelőzéséért is kitűnően bevált.

Edel a foghúst, javítja a vérkeringést.

Az idézett oklevelekből még több más tanúságot is levonhatunk. Első az, hogy a kolostor és templom a szigorubb rendtartásu, ugynevezett obszerváns ferencesek számára épült. Ez kétségtelenül kitűnik mind a Mátyás 1490. évi parancsiratából, mind pedig a II. Ulászló 1494. évi leveléből. A múlt század történetírói ezt nem vették tekintetbe, s a Ferenceseknek a régi időkben általános használatu „kisebbségek” c’nevezését „minoriták”-nak értelmezték, ami utánuk egész hajnánkig megmaradt az irodalomban. Jóllehet, a mai értelemben vett minoriták csak a XVII. században váltak ki a rendből.

Itt nem érdekelten megemlítenünk, hogy miért éppen az obszervánsoknak építette Mátyás a kolostort? Ezt főleg családi hagyományra kell visszavezetnünk. Hunyadi János nagy pártfogója volt az obszervánsoknak. Amellett, hogy az 1448-ban alakult obszervánsok szigorú mozgalma ta’ált a legnagyobb rokonszenvre a komolyabb főurak között, ők voltak a török elleni háborúk lelkesítői és — ha szabad e kifejezéssel élni — propagandistái is. Hunyadi nagy segítőtársa, Kapisztrán Szent János maga is az obszervánsok közül való volt.

Másodszor: a királynak 1490-ben kelt parancsiratából megtudjuk az építés kezdetének évét is. Mivelhogy a parancslevél a legközelebbi tavaszon” kezdett építésről szól s midőn a levél az év januárjában kelt, nyilvánvaló, hogy az építést a múlt legközelebbi tavaszon, tehát 1489 elején kezdték meg.

A harmadik tanulság Mátyás királynak Tharcsay Mártonhoz írt azon utasításából következik, hogy János testvért a kamaraispán is ismeri. Ez arra mutat, hogy a nevezett mester, kire a király az építés irányítását bízta, sokat forgozó, közismert és minden bizonnyal magyar (vagy legalábbis magyarországi) ember volt. Mint ahogy magyar lehetett György Kőfaragó is, akit a kolostorban temettek el s akinek felesége 1531-ben szép véghagyományt tesz a kolostor javára, hogy őt is az úra mellé temessék.

Végül: a II. Ulászló-féle oklevélből tudjuk meg még azt a régi időkben igen fontos tény is, hogy a kolostor és templom a boldogságos Szűz, tehát Szent Mária tiszteltetése volt a szentelve.

Az építkezés teljes befejezésének időpontjáról nincs pontos tudásunk, de egyes adatok arra utalnak, hogy 1520 előtt már készen volt. A szerzetesek élni életet kezdtek falai között, 1534 elején a váradi után már ez a legnépesebb kolostor. Külön magyar és külföldi szász igehírdetője és gyónatái vannak; innen jár Tordára is igehírdető szerzetes. A templomnak ekkor már orgonája is van. A kolostor fényre tehát, a királyi alapító valószínű elgondolásának megfelelően, emelkedően van. De már nem sokáig. Rövidesen megmozdul a föld a régi Európa alatt s új eszmék rázzák meg a lelkeket. A hitújítók először 1551-ben, majd 1556 március 15-én végleg kiűzték a ferenceseket a városból. Ekkor a templom belsejét is feldúlták és azután sokáig várta egy a sorsát, elhagyottan.

Több viszontagság után, végre 1622-ben Bethlen Gábor fejedelem vette kezébe a templom sorsát, amikor is a reformátusoknak ajándékozta. Azóta több, mint három évszázada, az evangélium szerint reformált hit igéi hangzanak falai között.

A régi monostoralapító nagy királyok után Mátyás is e kolostor alapításával akarta szolgálni Isten dicsőségét és megőrkíteni a maga nevének emlékét. Gondolatát Kolozsváron, kedvelt szülővárosában kívánta megvalósítani. Nem is tudunk arról, hogy még máshol is alapított volna kolostort. Ő már reneszánsz-ember volt s távolabb állott az egyháztól, habár erős gyakorlati és diplomáciai érzékével nagyon is tudta értékelni jelentőségét. Fbb’ a szempontból ítélve ugyancsak nevezetes emlék a Farkas-utcai templom. De nevezetes azért is, mert Erdélyben sőt egész Magyarországon is a maga nemében ez az utolsó nagy-szabásu kolostorépítés. Minden esetre az utolsó királyi kolostoralapítás a keresztény középkorban. A török világ beállta előtt nem tudunk más hasonlóról. De egyházi, vagy világi alapításról sem amely hasonló méretű volna.

Ma már csak a hatalmas templom áll a kolostor is, a női zárda is elenyészett mellé. De a templom egyházában is királyi építmény lév is mindenképpen méltó a nagy király nevére.

Este holtfáradt volt már mindenki, csak az egér birta friss tempóban az iramot. Rövid félóra alatt teljesen kipihente magát, aztán hozzálátott a szórakozáshoz. Olyan futkosást, görgetést, kaparásztást végzett, hogy az idősebb női hang tulajdonosa ideggöröcsöket kapott az ágyban. Ugy kellett sósbors-szisszel feldörzsölni.

— Legalább ne gipszelték volna le a padlórost, hogy lemehegne ez a kis piszok — bosszankodott a vastag férifang.

Hűbá volt minden, a helyzeten nem lehetett segíteni. Csupán reggel tudott a család ájulásszerű mély álomba zuhanni. Három-negyed nyolckor ébredtek fel. A család fővilágyorsan kapkodta magára a ruhát, mégis elkésett a hivatalból. A főnöke nem szólt semmit, amikor negyed kilenckor besompolygott az irodájába, csak végignézett rajta, de ez még rosszabb volt a szemrehányásnál is.

— És mindennek az a rongyos egér az oka — dühöngött egész nap —, de most már én veszem a dolgot a kezembe.

Délelőtt elszalasztotta az altisztet a közeli vaskereskedésbe és hozatott egy egérfogót. Diadallal vitte haza délelben a kis szerszámot.

— Ez igazán nagyszerű, de hogy is nem gondoltunk még erre?

— Azért — mondta kevélyen a családfő —, mert eddig mindig ti gondolkoztatok. Férfire kell bízni az ilyesmít!

— Jó jó, azért nem kell dicsekedni — torokolta le a felesége, de mit tegyünk az egérfogóba?

— Azám, az egér nem bolond, hogy bemásszon ebbe a kis kalitkába, ha nincs benne valami jó csábító illatu csemege.

— Tepertő kéne — mondta valaki —, azt nagyon szereti az egér...

— Azt meghiszem — mondta a családfő —, de honnan vegyünk most tepertőt? Még én is megenném, ha volna, inkább egy kis szalonnabőrt tegyetek belé...

— Szalonnabőrt? Mit képzél, hol vagyunk? Hol lehet most szalonnát kapni? Még bőrszertést sem talál, mert a disznók bőrt lenyuzzák cipőnek.

— Ti mindennek tudtok valamit — mérge-lődött a családfő — tegyetek be hát egy kis kenyérbelet...

— Miért nem mondja mindjárt, hogy kenyérgyegyet, csak nem gondolja, hogy az egér egy rongyos kenyérmorzsáért bemásszik abba a vacakba?

Késő estig folytatták a vitát, de nem tud-

ták eldönteni, hogy mit lehetne az egérfogóba tenni. Végül úgy összevesztek, hogy a fiatal asszony csomagolni kezdett:

— Inkább világá megyek, de nem ülök többet ebben a bolondok házában — zokogta.

Alig tudtak lelket verni bele. A korosabb női hang tulajdonosa mentette meg valahogy a helyzetet.

— Gyermeknek, nagyszerű ötletem van — visitotta boldogan —, elkérjük a szomszédék macskáját, az majd kifogja az egeret.

A megoldás mindenkinek tetszett és lassan feloldódott a feszültség a család tagjai között.

Másnap csakugyan elhozták a macskát. Hatalmas, hófehér, lombosfarku angóra kandur volt. A szomszédasszony hozta az ölében, mégis alig bírta tartani. Ha nem göngyöltette volna a kötőjébe, már az első percben kiugrott volna. Örökbe telt, mint annyira meg tudták szelidíteni, hogy a tárgyáljába öntött tejet felhabzsolja. Azután váratlanul, túl barátságos lett, felugrott a diványra és cipőbe gömbölyödvé dorombolni kezdett.

— Hohó, babám, nem azért hoztalak ide — kezdte élénken a szomszédasszony —, gyere csak, fogd meg szépen az egérkét.

Odavitte a szekrény mellé, amely mögött az egér lapult, de a macska nem mutatott semmi hajlandóságot az egérfogáshoz.

— Uristen — sikoltott a szomszédasszony —, most jut eszembe, hogy ez a macska süket és a szaglását elvesztette. Gyakori ez az angora fajtaknál. Ez bizony sohasem fogja ki az egeret.

A hírre szinte mély letargiába süllyedt az egész család. Hát az utolsó reményszál is kettészakadt? Sohasem szabadulnak majd meg az undok ellenségtől? Ebben a hangulatban találta őket Lotti néni, a család régi tisztelője. Lotti néni vénkisasszony volt, de ugy a hetedik évtized derekán és arról volt nevezetes, hogy mindig egy tacsó kutyával járt. Szép aranybarnaszőrű fajtacskóval. A kutya nyakán ezüstérem lógott, valamelyik kutyaverseny második díja. Ez is igazolta a származását.

— Eppen legjobbkor jöttem — jelentette ki az előszobában —, majd a Bubi elintéz mindent, ebben ő tökéletes szakértő.

Bevezették hát Bubi urat is a szobába, de a kutya minden pedigreje mellett, igen komiszul kezdett viselkedni. Abélyott, hogy az

Keresztény beszerzési források:

**Zsák, zsinag, ponyva,
függöny, butorszövet,
szőnyeg, linoleum**

Erdélyi Kender-Lenár

és

**Kárpitoskellékek R.T.
(volt Tapitex R. T.)**

Kolozsvár, Wesselényi Miklós-u. 10.
Telefon: 37-03.

Ujváry Károly

műbutorasztalos, lakberendezőüzlet, Horty
ut 29. Műhely: Mussolini-ut 6. Kombinált
szobák, ebédlők, konyhabutorok állandóan
raktáron. Megrendelésre is.

**Kolozsvári Butor-
készítő Iparosok**

Beszerzési Termelő és Értékesítő Szövetkezet
mint a „Szövetség” Központ tagja. Alapítva:
1911. Kolozsvár, Szentgyörgy-u. 5. Tel. 20-98.

Szentgericei

Dr. Jakab Jenő

könyvesboltja

Kolozsvár, Mátyás
király-tér 7. szám.

**Használt
fogaranyat,**

ezüstöt és pátinát, örökt
aranyat legmagasabb napi
áron vesz.

Hill Gábor

aranyműves és órász,
Blyai-utca 2

Öltöny, felöltő és ballon-kabátokban nagy választék
Sebestyén Testvérek

ruhaáruházakban,

Wesselényi Miklós-u. 4. szám.

Méret szabáság.

**Magyar ékszeresek, ötvös
munkák nagy választékban:**

Furhmann Károly

Ötvös mester,

Farkas-utca 8. z. l. em. 9.

Nemzeti Önkéntes Állásfoglaló.

**BABITS
JÓZSEF**

ékszerész és órásmes-
ter, Mátyás király-tér
16. (Róm. kat. Plébá-
nia-épület)

Jávör Géza

ny. miniszteri titkár, a gyorsírás és írástudományi elnöke
gyorsíró és gépiróiskolája,

Deák Ferenc-utca 43. II. emelet, a tó 12.

Telefon: 17-77.

Cipőszükségletét
**Deák cipő-
üzletben**

Kolozsvár, Kossuth La-
jos-utca 6. szerezze be.

Móriczné

SZIGETHY ANNA

Mátyás király-tér 8. szám.

Uridivat üzlet,

Nagy választék kalap- és fűhernőkben!

A külpolitika hírei

A ZÜRICHÉRI ZEITUNG jelentése szer-
int Csang Kajsek négy vezérkari tisztje teg-
nap Marokkóba érkezett. Mint katonai
szakértők jöttek Afrikába, hogy a jelenleg
Tunizban folyó harcokról személyes be-
nyomást szerezzenek.

A NÉMET harci és zuhanóharci ezredek
március 25-én éjjel-nappal szakadatlanul
támadták Gelendzsik kikötőjét. Egy közép-
nagyságú hajót elsüllyesztettek, kettőt pe-
dig súlyosan megsebesítettek. A kikötő terü-
letén tűz és nagy károk keletkeztek.

LONDONI jelentés szerint a szakszer-
vezeti bizottság Valter Ditrino vezetésével
az Egyesült Államokból visszaérkezett Lon-
donba. A bizottság tagjainak kijelentései
szerint az angol, amerikai és szovjet szak-
szervezetek együttműködését célzó tárgya-
lások semmiféle eredményre nem vezettek.

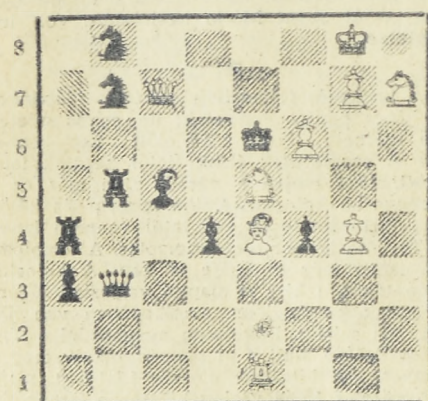
AZ ANGOL híradó jelentése szerint
Wallace, az Egyesült Államok alelnöke,
esztétikáján Limába érkezett.

AZ EQUADORI országgyűlés nagy több-
sége javaslatot fogadott el, amelyben fel-
szólítják a köztársasági elnököt, hogy üzen-
jen hadat a tengelyhatalmaknak.

SAKK

187. számú feladvány.

Dr. Lindner László-tól (Budapest)

Matt 2 lépésben:

Világso. Kg8, Vc7, Be1, Fe4, He5, h7, gy:f6,
g4, g7 (9).

Sötét: Kc6 Vb3, Ba4, b5, Fc5, Hb7, b8, gy:a3,
d4, f4 (10).

A január 28-án közölt 184. sz. feladvány
(Rusek) megfejtése: 1. Vd3-d1.

Rosasi mesterverseny (Spanyolország) 1936).

Grob Flohr

1. d4, e6; 2. c4, f5; 3. g3, Hf6; 4. He3, Fe7;

5. Fg2, 0-0; 6. e3, d6; 7. Hf3, Ve8; 8. Ve2,

Hc6; 9. d5, Hd8; 10. He5, Vd7; 11. Hg5, e5;

12. e4, h6!; 13. h4, hg: (jobb a6!); 14. hg:; Hg4;

15. f3, f4; 16. g4, e4; 17. Fh3! (E lépést Flohr

figyelmen kívül hagyta), Fg5; 18. Fg4, Ve7;

19. Fc8; Bc8; 20. Ha7; Ba8; 21. Hb5, Fh4;

22. Kd1, Fg3; 23. Fd2, c5; 24. Fc3, Hf7; 25.

Kc2, Hb6; (jobb He5); 26. a3, Kf7; 27. Bh5!

Bh8; 28. Bb1, Ba8; 29. Vd3, Kg8; 30. e5!; de;

31. d6!; Vd7; 32. Fe5; Bh7; 33. Hc7! feladta.

Grob kitűnően vezette a támadást.

**FERENC JÓZSEF
KESERŰVÍZ**

Zsáros, pórusos arcborít
szakszerűen helyrehozza
az „ILLA” kozmetika.

Tulajdonos: M. Pázmány

Nóra, Mátyás király-tér

27. sz. Telefon: 3-26.

Új tanítványkiképzés!

**30 év
óta vezet**

megbízhatóságra,

minden esetben a

kolozsvári

Angyal

Droéria

Kézimunka-előnyomás

fehér- és aranyhímzés, zárt és nyitott mpmli felsza-
relés legelőbbiban, legszebb kivitelben készült

HÉJJABÉLA

mű- és aranyhímző műhelyében,

Bolyai-utca 6. I. emelet.

Ha házat,

házhelyet venni, eladni akar, keresse fel biza-
lommal a

„ROMA” miniszterileg

engedélyezett

ingatlanforgalmi iroda, Boesincz utca 11.

**NAGY
ERVIN**

órász és ékszerész

Kolozsvár,

Horhy-ut 29.

**Raduch
András**

üve és képkeretezés

Kolozsvár, Magyar-u. 51

Telefon: 25-29.

**Gyermekek-
lakatos és mérlegkészítő**

Lőrincz

András,

Lizai-utca 24. sz.

Március

27

Szombat

SZINHÁZ = MOZI = RÁDIÓ

A nap kel 5 óra 51 perccel, nyugszik 18
óra 22 perccel. A hold nyugszik 9 óra 12
perccel.

A protestáns naptár szerint Hajnalka, a rom.
kat. naptár szerint Damaszk. Ján., az ujjörög
naplár szerint Matrona vt., az ógörög nap-
tár szerint (március 14.) Nagyszombat napja
van.

Emlékeztető

1845 március 27-én született Röntgen Vilmos
német fizikus, a róla elnevezett röntgensugár
felfedezője.

Társadalmi események

Délelőtt 10 órakor kezdődik a Mátyás ki-
sály emlékünnepe templomi istentisztelettel.
Délután 6 órakor: Guido Libertini, a catanai
egyetem tanárának előadása a római arckép-
festészetéről az egyetemi könyvtár előadóter-
mében.

1943 MÁRCIUS 28. VASÁRNAP.

A nap kel 5 óra 49 perccel, nyugszik 18
óra 23 perccel. A hold kel 0 óra 36 perccel,
nyugszik 10 óra 10 perccel.

A protestáns naptár szerint Gedeon, a rom.
kat. naptár szerint C. 3. Oluh, az ujjörög
naplár szerint C. 3. Nb. 3. vas., az ógörög
naplár szerint (március 15.) Husvét vas. napja
van.

Emlékeztető.

1483 március 28-án született Raffaele di
Giovanni Laubi, az olasz reneszansz leghíre-
sebb festője.

Társadalmi események.

Délután 5 órakor: „Lesz-e huszmillió ma-
gyar?” címen előadást tart dr. Bálint József
országgyűlési képviselő a rom. kat. gimnázium
dísztermében.

MUZEUMOK: Erdélyi Múzeum önkori, a ró-
mai, népvándorlási, iparművészeti és művészeti
tárlal. Renaissance képterméket. Bánya-utca 2.
Nyitva 9-13 óráig.

A János Múzeum. Miklós-utca 5. szám. Nyitva
9-12 óráig. Megtekintése bejelentendő az
OMH kirendeltségben.

Botanikus Múzeum. A Botanikus-kertben.
Majális-utca 42. Nyitva: 8-13. 15-18 óráig.

EGYETEMI KÖNYVTÁR. Nyitva hétközna-
pokon délelőtt 8-ig és délután 3-8 óráig.
A népkönyvtár nyitva (vasárnap is) délután
3-9 óráig.

RÁDIÓ

VASÁRNAP, MÁRCIUS 28.

BUDAPEST I.: 7.30 Fohász, Szózat, reggeli
zene. 8.15 Hírek. 8.30 Összefoglaló beszéd. 9. Szó-
rakoztató zene. 10. Egyházi ének és szentbe-
széd. 11.15 Evangélikus istentisztelet. 12.15
Levente műsor. 12.55 Beszélgetések. 13.45
Időjelzés, hírek, vírállásjelentés. 14. Művésze-
mek. 15. Időszertől gazdasági tanácsadó. 15.45
Horváth Jancsi cigányzenekara muzsikál. 16.30
Hírek magyar, német, román, szlovák és ru-
szin nyelven. 17. A XV. honvéd kívánsághang-
verseny közvetítése. 18.50 Hírek. 20. Hangké-
pek a vasárnap sportjáról. 21.10 Pünkösztí And-
or színesportréja. 21.30 Milanói szimfonikus
zenekar. 21.40 Hírek, sport- és lövészverseny-
eredmények. 22.15 Magyar nóták. 22.50 Szórakoz-
tató zene. 23.45 Hírek.

HÉTFŐ, MÁRCIUS 29.

BUDAPEST I.: 5.40 Üzen az otthon. 6.40
Ébresztő, torna. 7. Hírek, közértelem, reggeli
zene. 10. Hírek. 10.15 Rádiózenekar. 11.10 Nem-
zetközi vízfélőszolgálat. 11.15 Grieg: c-moll
szonáta. 11.40 Cinecittia, az olasz filmváros.
Felolvasás. 12. Harangszó, fohász, Himnusz.
12.10 Rendőrszenekar. 12.40 Hírek. 13.20 Időjel-
zés, vírállásjelentés. 13.30 Honvédeink üzen-
nek. Pertis Jenő cigányzenekara muzsikál.
14.30 Hírek, műsorismertetés, árfolyamhírek
piaci árak, élelmiszerárak. 15. Szalonötös.
15.30 Az elvesztett paradicsom. Felolvasás.
15.55 Nápolyi szimfonikus zenekar. 16.20 Hi-
rek német, román, szlovák és ruszin nyelven.
16.45 Időjelzés, hírek. 17. Horváth Jenő ánc-
együttese játszik. 17.25 Időszertől szőlészeti,
borászati tanácsadó. 17.45 A Székelyvárosi Ze-
nekara. 18.50 Hírek. 19.05 Vidák József cigány-
zenekara muzsikál. 20. Régi vitézek az új há-
borúban. Előadás. 20.10 Beszélgetések.
21.10 A nép haszna. Kállay Miklós előadása.
21.30 Liszt: XII. magyar rapszódia. 21.40 Hi-
rek. 22.10 Waldbauer vonósnygyes. 22.50
Könyvi muzsika. 23.45 Hírek.

**Figyelem! Csak az Ellenzék hírde-
lései eredményesek.**

A KOLOZSVÁRI NEMZETI SZIN- HÁZ HETI MŰSORA

Március 27. szombat délután fél 4 órakor:

A FOSVENY. Ifjúsági előadás. Jegye-
ket a pénztár nem árusít.

Március 27. szombat fél 7 órakor: MÁTYÁS

KIRÁLY EMLÉKÜNNEPÉLY. A Ti-
zes Szervezet előadása. Ünnepi beszédet

mond báró Kemény János, a kolozsvári

Nemzeti Színház főigazgatója. Jegyeket

a pénztár nem árusít.

Március 28. vasárnap délután fél 3 órakor:

AZ UTÓD. Mihályfi Béla fellépésével.

Olcsó helyárak.

Március 28. vasárnap fél 7 órakor: MÁRIA

FŐHADNAGY. Bérletszünet. Rendes

helyárak.

Március 29. hétfő fél 7 órakor: HÁRY JÁ-

NOS. A Tizes Szervezet előadása. Be-

vezetőt mond Szabó Dezső tanár, főtí-
zedes. Jegyeket a pénztár nem árusít.

Március 30. kedden este fél 7 órakor. BÜ-

VOS SZEKRÉNY. Opera. COPPELIA,

II. rész. Balett. Napi bérlet B. 27. szám.

Opera helyárak.

Március 31. szerdán este fél 7 órakor: A BE-

CSÜLET GYÖNYÖRE. Bemutató bér-

let. 25. szám. Bemutató helyárak.

Április 1. csütörtökön este fél 7 órakor: A

BECSÜLET GYÖNYÖRE. Napi bérlet

A. 27. szám. Rendes helyárak.

Április 2. pénteken este fél 7 órakor: A BE-

CSÜLET GYÖNYÖRE. Napi bérlet B.

27. szám. Rendes helyárak.

Április 3. szombat délután fél 3 órakor: A

FOSVENY. Ifjúsági előadás. Jegyeket a

pénztár nem árusít.

Április 3. szombat este fél 7 órakor: AZ

UTÓD. Mihályfi Béla fellépésével. Bér-

letszünet. Rendes helyárak.

Április 4. vasárnap délután fél 3 órakor: AZ

EMBER TRAGÉDIÁJA. Olcsó hely-

árak.

Április 4. vasárnap este fél 7 órakor: A BE-

CSÜLET GYÖNYÖRE. Bérletszünet.

Rendes helyárak.

Április 5. hétfőn este fél 7 órakor: A FOS-

VENY. A Tizes Szervezet előadása. Be-

vezetőt mond Heszke Béla tanár, tize-

des. Jegyeket a pénztár nem árusít.

A KOLOZSVÁRI NYÁRI SZINKÖR MŰSORA

Március 28. vasárnap délután fél 3 órakor:

A VIG ÖZVEGY. Mérsékelt helyárak.

Március 28. vasárnap este fél 7 órakor:

LUXEMBURG GRÓFJA. Mérsékelt

helyárak.

MOZIK MŰSORA

ÁRPÁD: A HARMINCADIK. Vasárnap délelőtt

fél 12 órakor matiné.

CORVIN: BENGÁZI.

ERDÉLY: KÁDAR, KONTRA KERESKES. Vasár-

nap délelőtt 11 órakor matiné.

EGYETEM: A NÉGYPÁRUC ASSZONY. Vasár-

nap délelőtt 11 órakor matiné: A NÉGYPÁRUC ASSZONY.

MÁTYÁS: CSALÁDUNK SZEGYENE.

RAKOCZI: VÉGRE. Vasárnap, 28-án dé-
lőtt 11 órakor matiné.

A Kisdednevelők Országos Egyesületének Kolozsmegyei Tagozata március 29.-én tartja alakuló közgyűlését

Kolozsvár, március 27. Hétfőn, március hó 29-én 9 órakor tartja a Kisdednevelők Országos Egyesületének kolozsmegyei tagozata a Horthy Miklós-utcai állami elemi népiskola dísztermében alakuló gyűlést. Az alakuló közgyűlést követő napokra gazdag műsort állított össze a vezetőség, amelynek keretében a kisdednevelőknek szemínáriumot is tartanak.

Az alakuló közgyűlés műsora a következő: Március 29-én délelőtt 9 órakor: Alakuló közgyűlés.

Március 30-án: Gyakorlati díszbemutató. Köszöntő, elmondják a Szeenci-Molnár-utcai állami kisdednevelő növendékei. Ime: Az összes kisdednevelő növendékei. Dalosjáték, játsszák a Szeenci-Molnár-utcai állami kisdednevelő növendékei. Párosjelenet, játsszák a Szeenci-Molnár-utcai állami kisdednevelő növendékei. Énekes torna, játsszák a Szent István-utcai állami kisdednevelő növendékei. Vers, elmondja az Irizs-telepi állami kisdednevelő növendéke. Körjáték, játsszák a Szent István-utcai állami kisdednevelő növendékei. Párosjelenet, elmondják a Honvéd-utcai állami kisdednevelő növendékei. Egész ségügyi dalosjáték, elmondják a Kund-utcai állami kisdednevelő növendékei. Tréfás jelenet, elmondják a Kund-utcai állami kisdednevelő növendékei. Torna, játsszák az Apafi-utcai állami kisdednevelő növendékei. Ének, éneklék a Szent István-utcai állami kisdednevelő növendékei. Katonásdi, játsszák a Honvéd-utcai állami kisdednevelő növendékei. Játék, játsszák a Honvéd-utcai állami kisdednevelő növendékei. Vers, elmondják az Irizs-telepi állami kisdednevelő növendékei. Torna, bemutatják a Berde Mózses-utcai állami kisdednevelő növendékei. Vers, elmondják az Irizs-telepi állami kisdednevelő növendékei. Torna, bemutatják a Berde Mózses-utcai állami kisdednevelő növendékei. Ének, éneklék a Szent István-utcai állami kisdednevelő növendékei. Torna, eladják a Szent István-utcai állami kisdednevelő növendékei. Záró vers, elmondja a Szent István utcai állami kisdednevelő növendékei.

Március 31-én: Mintaszerű foglalkozás. Közegészségügyi előadás, tartja dr. Solyom Sándor m. kir. tisztifőorvos, beszéd: elem gyakorlat, tartja Popovics Erzsébet kolozsvári állami óvónő, tornatanítás, tartja Nagy Angéla, közeplaki állami óvónő, énektanítás, tartja Tócsay Györgyné állami óvónő, érdekefejlesztő gyakorlat, betanítja Gazdák Mihályné kolozsvári állami óvónő.

Április 1-én: Rajztanítás, tartja Halena Mária nádaszentmihályi állami óvónő, játéktanítás, tartja Székér Ilona kolozsvári állami óvónő, kisdéd kézimunka, vezeti Oltózi Eleké bánfihunyadi állami óvónő.

Városházi kerekasztal-konferencia

Tegnap este 7 órakor a városház közgyűlési termében a kolozsvári Tíz Szervezet panasznapot tartott. Kerekasztal-konferencia volt ez, melyen a tizedesek, a város néprétegeinek képviselői voltak jelen. A panasznap a Hísekegy-gyel vette kezdetét. Utána Puskás Lajos igazgató, a Tíz Szervezet lelkes vezetője számolt be az időszaki kérdésekről, majd dr. Keledy Tibor polgármester vitatta meg közvetlen hangú megbeszélésével a legsürgősebb városi közgazgatási kérdéseket, ezután pedig a tizedesek számoltak be orvoslásra váró kérdésekről. A tegnapi panasznapon Kolozsvár város polgársága találkozott a város vezetésével és ez a találkozás a város szempontjából örömdetes eredménnyel végződött.

Biztosították Marosvásárhely tejjelátását

MAROSVÁSÁRHELY, március 27. Marton Zsigmond alispán rendeletet adott ki Marosvásárhely tejjelátásának biztosítása érdekében. A rendelet értelmében a Marosvásárhely környező tíz legközelebbi községben arcképes termelői igazolvánnyal látják el a gazdákat és április elsejétől kezdődően a környező falvak termelői csak akkor szállíthatnak a városba hónapszámra tejet, ha igazolvánnyal rendelkeznek. Egy másik rendelet értelmében, amely szintén a tejjelátás biztosítására szolgál, a termelők minden héten kötelesek beszolgáltatni a Transylvánia vajgyárnak, vagy a gyár megbízottainak a kötelező dézsma mennyiséget.

TRAGÉDIÁT OKOZOTT A „DÖGLÖTT GRÁNÁT”. Marosvásárhelyről jelentik: Mezőnapad községben Man János 10 éves fiúcska, tegnap délelőtt a mezőn „döglött” gránátot talált. A gránátot hazavitte és játszani kezdett vele. Játék közben megboltolt és elejtette a gránátot, amely felrobbant és súlyos sebeket ejtett rajta. Beszállították a marosvásárhelyi kórházba, de már operációval sem tudták az életét megmenteni, néhány órai szenvedés után meghalt.

Meghalt von Tschammer und Osten birodalmi sportvezér

BERLIN, március 27. (MTI.) Von Tschammer und Osten birodalmi sportvezér, akinek neve az 1936-ban rendezett német olimpiai játékokkal kapcsolatban az egész művelt világon ismertté vált, csütörtökön délután rövid betegség után hirtelen elhunyt. A német birodalom saját halottjának tekinti.

A lelkeszi fizetések rendezését sürgette az Unitárius Lelkészkör

Józan Miklós unitárius püspök 50 éves lelkeszi szolgálatának évfordulóját diszközgyűlés keretében fogják megünnepelni

KOLOZSVÁR, március 27. Az egyetemes unitárius lelkeszkör ma, szombaton reggel, fél 9 órakor megkezdte tanácskozásait Ekárt Andor teológiai magántanár elnöke alatt. Az ülésen megjelent Józan Miklós unitárius püspök és Gelei József dr. főgondnok. A tanácskozások megkezdése előtt Filep Imre lelkesz imádkozott, majd Ekárt Andor elnöki megnyitót mondott. A megnyitó után Sigmund József székelyudvarhelyi lelkesz „A reverzális a gyűlésekben” címen tartott előadást. A tartalmas előadást élénk vita követte. A lelkeszkör ezután letárgyalta az évi jelentést és a zárszámadásokat. Utána több határozati javaslat következett.

Határozati javaslatban

sürgette a lelkeszkör a lelkeszi fizetések rendezését és a nyugdíjkérdés megoldását.

Felirathban kéri továbbá, hogy a lelkeszek a hivatástól kapott ugynevezett kepe járandóságukat továbbra is természetben kapják.

A lelkeszkör elhatározta ezután, hogy Józan Miklós püspök 50 éves lelkeszi szolgálati évfordulóját alkalmából 1943 szeptemberében ünnepi diszközgyűlést tart.

A továbbiakban a lelkeszkör Pál Dénes siménfalvai lelkesz felsőházi tagot, aki a körnek a kisebbségi időben egy évtizedig elnöke volt, tiszteletbeli elnökévé választotta. A lelkeszkör tanácskozása lapunk zártakor még folyik.

Végh József:

Amiről érdemes írni...

Dr. Boros György emléke

Legszébb nemzeti tulajdonságaink közé tartozik, hogy megbecsüljük a múlt érdemeit. Kegyelettel elzárunk elhunyt nagyjaink sírjaihoz és visszaidézzük munkásságuk eredményeit. Ma délután dr. Boros György unitárius püspök emlékének hódol a Dávid Ferenc Egyet. Most még nem kell történelmi távlatból vizsgálgatnunk rá. Emléke élénken él a magyar lelkekben. Hiszen dr. Boros György működése túlnőtt az egyházi kereteken! Egyetemes magyar szempontokból éppen olyan jelentősége volt munkájának, mint azoknak a megvalósításoknak, amelyek egyházi és társadalmi téren elért. A kortársak gyakran visszaidézik életének egy-egy epizódját. Ujra és újra érezhetjük azt az igazságot, hogy nem hal meg az, akinek emlékét megőrzi az élők kegyelele.

Amikor dr. Boros Györgyre emlékezünk, soha sem szabad elfelednünk, hogy a legválságosabb időkben tett tanúságot törhetetlen magyarságáról. Az unitáriusok néhai püspökénél nem szavakban, hanem cselekedetekben nyilvánult meg a magyar érzés. Magyar sorunk legnehezebb napjaiban, a világháborús összeomlás után vállalta, hogy Angliában és Amerikában harcol a magyar igazságért. Nem rajta mulott, hogy ez az áldozatos küldetés a győzelmi mámorban tobzódó angolszász birodalmakban nem járt eredménnyel. Hosszu ideig nem is térhetett vissza Erdélybe, ahol az idegen hatalom urai érthető gyanakvással figyelték minden lépését. A trianoni szerencsétlenség után a társadalom összefogásában látta az erdélyi magyarság hivatását. Bámulatreméltó szervezőerővel még jobban kiépítette az unitáriusok társadalmi szervezetét. Elsősorban a Dávid Ferenc Egyet, amelynek megalapítója volt és amely utjelző szerepet játszik az erdélyi magyar egyházak társadalomszervezetében. Amikor Ferenc József ötvenkét esztendő püspöksége után átvette az unitárius egyház vezetését, élete már az alkonyba hajlott. Ebben a magas korban is törhetetlen hittel folytatta a munkát a magyar egyház megőrzésére és kiépítésére. A püspöki ház valláskülönbségre való tekintet nélkül a magyar társadalom minden rétegét vendégszeretettel fogadta. Alkalmat adott arra, hogy politikai vezetők és védetelen sorkatonák, öregek és fiatalok, különböző intézményeink éharcosai társadalmi összejövetelek keretében találkozhassanak és kiscserélhessék véleményeiket a boldogabb magyar jövő érdekében vívott küzdelemről.

Azok közé a szerencsés emberek közé tartoztam, akik dr. Boros György minden elgondolását nagyon jól ismerték. Tanuja voltam élete egyik legkeserűbb csalódásának és sohasem fogom elfelejteni azt a férfias önmérsékletet, nyolcvanasztendőskorában is kristálytisztá jellemzőlárdságot,

ahogyan a megpróbáltatásokat elviselte. Örök példa marad minden erdélyi magyar ember számára, hogyan lehet a közösséget az egyéni érdekek fölé helyezni és hogyan lehet sértődöttség nélkül felreállítani a közéletből.

Most, hogy a Dávid Ferenc Egyet ünnepélyes keretek között megemlékezik alapítójáról, újra a magyar társadalom összességének emlékeztetébe kell idéznünk dr. Boros György egyházfői és emberi jellemvonásait. Ma nagyobb szükség van arra, mint bármikor, hogy száműzzük a gyűlöletet sorainkból. Sohase vezessen önös érdekek munkánkban, hanem az az elhatározás, hogy mindenekfölött a boldogabb magyar jövőt kívánjuk szolgálni. Dr. Boros György emléke azért nem homályosulhat el sohasem a magyar szívekben, mert ennek az áldozatos hitvallásnak legkeresztényibb tanúságtétele volt.

Házbéremelés

A kolozsvári háztulajdonosok emlékirattal fordultak a város polgármesteréhez, amelyben a legutóbbi lakásrendeletre való hivatkozással a lakberek intézményes emelését kéri. Nagyon jól tudjuk, hogy a háztulajdonosoknak milyen súlyos közterheket kell viselni. Tárgyalás birálat semmiesetre sem állíthatja azt, hogy ma háztulajdonosnak lenni gondtalan megélhetést jelent. Különösen a lakbérörögzítési rendelet okozott nagyon sok visszasságot. Oldalak lehetne írni erről. Kívív eseteket tudnánk felsorolni, amelyek azt bizonyítják, hogy amíg a háztulajdonos kénytelen alkalmazkodni a lakbérörögzítési rendelet intézkedéseire, addig a lakó albérteti szobákból a házbér sokszorosát vágja zsebre. Sajnos, az is megtörtént eset, amit egy közismert nagytőkésről beszélnek. A nagytőkés, aki egyik közintézményünk házában lakik, a közelmúltban befejeztette új bérházának felépítését. Erre a bérházra nem vonatkozik a lakbérörögzítési rendelet. A szerencsés tulajdonos a lakásokat 240—300 pengős összegekre adta ki. Valaki megkérdezte tőle, hogy miért nem költözik a saját házába. Mire az új háztulajdonos azt felelte, hogy nem boldog a saját házában lakni, amikor a közintézmény bérházában gyönyörű lakásért mindössze nyolcvan pengőt kell fizetnie. Egyszóval sok igazság van abban, ha a háztulajdonosok a lakbérörögzítési rendelet megváltoztatását kéri, mert ezek a kivív, sőt mondhatni groteszk jelenségek egyik napról a másikra megszűnnének.

Mégis fel kell vetnünk azt a kérdést, hogy a mai viszonyok között helyénvaló-e a lakbérörögzítés feloldása? Bármennyire átérezzük is a háztulajdonosok elvi igazságát, arra kell hivatkoznunk, hogy a jogszabályok sohasem meghatározott személyekhez, hanem az összességhez szólnak. Nemcsak igazságtalanságokat szüntetne meg tehát egy általános lakbérérmelés, hanem új igazságtalanságokra adhatna alkalmat. Vegyük fontolóra a fixfizetések és a munkások helyzetét. Kolozsvár a második lakbérőrsztályba tartozik. Honnan tudná ez az osztály, amely amúgy is kénytelen hősie küzdelmet folytatni a megélhetért, a jövőben a felemelt lakbéréket megfizetni? Gondoljunk a külvárosok tömeglakásaira! Prole-

HITEL

Nemzetpolitikai Szemle
A márciusi szám tartalmából:
ALBRECHT DEZSŐ:
Magyar hivatás.
DEER JÓZSEF:
Állam és nemzetiség a régi Magyarországon.
LÁSZLÓ DEZSŐ:
Hatalom és erkölcs.
OBERDING JÓZSEF GYÖRGY:
A bántási telepítések rövid története.
MAGYAR FIGYELŐ:
Zrínyi Miklós Mátyás királyról — „Két világ között” — Az európai kereszténység megújódása — Nemzetiségi középiskoláink — Kolozsvár 1942. évi népmozgalma — Néhány elvi és gyakorlati szempont az iskolán kívüli népművelésben — A Hítel felolvasó-estjei.
SZEMLE:
MAROSI PÉTER: A nemzetnevelés kérdése folyóiratunkban.
Szerkesztik: Albrecht Dezső, Kéki Béla, Venczel József, Vita Sándor. Előfizetés 1943. évre 12 P. Egyes szám ára 1 P. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kolozsvár, Mátyás király-ter 5. I. Postacsekk: 72809.
Megjelenik havonta.

tárcsaládok életét borítaná fel, ha általános intézkedés lakbérérmelésre nyújtana módot.

Annak előfeltétele, hogy Kolozsvárra a lakbéréket felemelhessük, az első kategóriájú városok közé való sorolás. Enélkül elhibázott lenne az intézményes lakbérérmelés, amely a fentebb ismertetett visszasságokat megszüntetné ugyan, de a becsületes magyar existenciák tömegét életlehetőségeiben érintené.

Ugy hisszük, hogy közvetítő megoldásra van szükség. Azokat a lakásokat, ahol a bérlők üzlekedést folytatnak és hasznat hoznak a lakbérörögzítési rendeletből, fel kellene szabadítani a hatósági védelem alól. Mindaddig azonban, amíg Kolozsvárt nem sorozzák az első lakbérkategóriába, nem lehet megoldani az általános lakbérérmelést. Csak helyeseltetjük Kolozsvár polgármesterének azt az emlékiratát, amelyben a lakásrendelet megváltoztatását kéri. Reméljük, hogy az emlékiratnak meg lesz a kívánt eredménye. Addig is azonban átmeneti intézkedéssel kellene a háztulajdonosok érdekeit megvédeni, ami egyben a hónaposszobákkal való uzoráskodásnak is véget vetne.

Azért lopott, hogy hozományt gyűjtsön...

Másfélévi börtönre ítélték a tolvaj falusi asszonyt

KOLOZSVÁR, március 27. A kolozsvári törvényszék harmas büntető tanácsa Szenczer József törvényszéki tanácselnök elnöklésével tárgyalta tegnap özv. Jónás Józsefné Tyukody Erzsébet egeresi földművesasszony bűnperét, aki ellen az ügyészség 11 fendőli üzletszerűen elkövetett lopás bűntette miatt indított eljárást.

Özv. Jónás Józsefné múlt év november 22-től ez év február 7-ig 11 egeresi lakostól: Krisán Tódor, Lucuca Györgyné, Mocan Györgyné, Süttő Illés, Tarba Demeter, Todoran Péterné, Boró Mihályné, Török Györgyné, Papp Ambrusné, Marosú Demeter és Pakulár György földművesektől értékes gyapjupokrokat, ruhaneműket, vásznat, lepedőket, szaradára kített kenderfonalat lopott és a holmit más földművescsaládoknál, mint sajátját értékesítette.

A törvényszéki tárgyaláson a vádlott elmondotta, hogy azért lopott, mert szerelmes volt egy nála 25 évvel fiatalabb legénybe és pénzt akart szerezni, hogy a fiatalember elvegye feleségül.

A törvényszék Nagy Tibor dr. királyi ügyész vádbeszéde után özv. Jónás Józsefnét másfélévi börtönre és 5 évi jogvesztésre ítélte. Az ítéletben úgy a vádlott mint a kir. ügyész megnyugodott.

MOLTKE MADRIDI NÉMET NAGYKÖVET KOPORSÓJA UTBAN NEMETORSZÁG FELÉ

MADRID, március 27. (MTI.) A Stefani-iroda jelenti: Moltke német nagykövet temetése óriási tömeg jelenlétében folyt le. A koporsót katonai csapatok kísérték a pályaudvarra, ahol különvonatra helyezték és így szállítják Németországba.

MEGHALT DEESY LAJOS. Kolozsvár iparostársadalmát súlyos gyász érte Deesy Lajos, a Minerva R. T. könyvkötészete vezetőjének halálával. A magyar munkás kitartó hűségével évtizedekig állt vállalat szolgálatában, tekintélyt és megbecsülést szerezve nemcsak a maga, de iparjának számára is. Rövid szenvedés után, 60 éves korában érte utol a halál. Temetése folyó hó 27-én, szombaton 4 órakor lesz a temető nagykápolnájából, a református egyház szertartása szerint,

Házasság és levelezés

SETÁLTATNÉK 3-4 gyermeket német társalással egybekötve. „Gyermekezszerető, megbítható urinő” jelígre. 818

SZERÉNYKE jelígre levél van hagyva, kérem átvenni az Erdélyi Éterem tulajdonosától, az állomással szemben. 0960

NEGYVENEVES férfi színház, mozi, kirándulópártnernő keres. Levelet „Tordai-ut” jelígre a kiadóba. 0956

VEGYES

JÓ HAJMOSAST, tartós ondulást, hajfestést, manikűrt Baier hölgyfodrásznál kaphat. Jókai utca 5. Divatos frizurák. 0734

GONDALAN, nyugodt megélhetést biztosít egész életére egy idősebb személynek, vagy házaspárnak — ingatlan átírása ellenében — gyermektelen, minden kritikát kibíró keresztény házaspár. Érdeklődjön a címét „Gondalan élet” jelígre zárt borítékban a kiadóba. 0971

MOLNÁR ALADÁR fuvarlevél felülvizsgáló irodája elköltözött Horthy-ut 82. szám alá. 850

ELVESZETT egy igazgyöngyös, Lincze, Arany János, Jókai, Horthy-utca környékén. Megtalálóját jutalomban részesül a dr. Mártonfi gyógyszerárban, Jókai-utca 23. sz. 0941

KESMŰVES üzlethez pénzesztársat keresek. Biztos megélhetés. Blzsek Oszkár, Deák Ferenc-utca 22. 0947

LEGOLCSÓBB üvegezés és képeretkezés. Radoch András, Magyar-utca 31. szám. Telefon 26-29. F

GÉPIRÁST, fordítást, sokszorosítást, mérnököt, építész, iparosok, költségvetések, ár-ajánlatok, számlák szakértő elvégzési Istok János, Deák Ferenc utca 11. F

URAIM! Foszott, piszkos nyakkendőket német szisztema szerint gyűrhetetlenné téve, újja varázsolja a „Nyakkendő klinika”, Unió utca 12., földszint 5. F

KÖLCSÖNZÖK olcsón magyar ruhát, szmokingot, frakkot és egyéb alkalmi ruhát. Bakó Gábor férfiszabó, Dávid Ferenc-utca 21. szám. F

Ha tőkésársat keres, ha tőkésével társulni akar, forduljon bizalommal ROMA Iroda kereskedelmi osztály, Bocsaútihoz, Unió-utca 10. Telefon 26-53. F

ERDÉLYI Magányomozó Iroda felvilágosítást ad, nyomoz, informál, mindent a legdiszkréttebben elintézi. Bartha Miklós-utca 5. I. emelet, Telefon 17-38.

Központi fűtéseket, vizellátó berendezéseket

tervez és készít:

SIPOS JÁNOS

Mussolini-ut 112. szám.

RÁDIOJAVÍTÁSOKAT szakszerűen vállal Gyáni Károly rádiólaboratóriuma, Horthy Miklós-ut 94. Telefon 32-78. F

KERTRENDEZÉSEKET és gyümölcsfaültetvényeket vállalkoz. Kertészteremben nagy-mennyiségű gyümölcsfaültetvény kapható. — Tordai Lajos, Honvéd-utca 11. F

GYÜMÖLCSFAGONDOZÁST vállalkoz. Kossuth Lajos-utca 7. Telefon 12-41. 349

ÉPÜLETFA, dongafa, talpa, gőzölt búkk, gőzölt tölgyepalló, tölgyrönk, púha és keményfa fűrészáru, falemez (fournir), púha faragottfa és más képziseleteket keresek a Délvidél. részére. Ajánlatokat a lap kiadóhivatalába „Seriöz kezéből seriöz kezébe” jelígre. Gy 405

VEGYÉSZ keres tőkés társat. Ajánlatokat kiadóba „Vegyész” jelígre. 0924

UJVÁRY KÁROLY műbutorasztalos, lakberendezőüzlet, Horthy-ut 29. Műhely: Mussolini-ut 6. Kombinált szobák, háló, ebédlők, konyhabutorok állandóan raktáron. Megrendelésre is. F

FRANCIÁUL tanulni mérsékelt díjazás mellett, jó társalgó, fiatal, független högytől. Levelet „Negyvenes” jelígre a kiadóba kérek. 827

NAGYOTHALLÁS és fülzuga praktikus gyógyítástól prospektust ingyen küld Németi Már Nagyvárad, Postafiók 186. Gy 460

ADÁS-VÉTEL

KERÉKPÁR, jókarban eladó. Deák Ferenc-utca 4. asztalosműhely. F 500

ELADÓ tiszta új agyemű és egy cserkészátor. Hídelvei-utca 4. szám. 0966

ELADÓ rádió, Orion, 6 lámpás. Idegklinikai, I. pavillon. 0968

EGY jó táskatelefon eladó, lemezekkel együtt. Zápolya-utca 28. szám alatt. 0967

HASZNÁLT hálósobák, mahagóni üresobák, konyhaberendezések, mindenféle butorok nagy választékban eladók. Butoraktár, Dézma-utca 19. Udvarban. 0972

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja szavanként 7 fillér, vastagabb szedéssel 14 fillér, a legkisebb hirdetés díja tíz szög 70 fillér. Állást keresők részére szavanként 4 fillér, vastagabb szedéssel 8 fillér. A legolcsóbb apróhirdetés állást keresők részére 40 fillér. Kezei költsége: Cím a kiadóban és jelígre hirdetések után 20 fillér. Kedvezményes árak nagyobb köteteknél. — Apróhirdetések előre fizetendők. Vidékről bélyegeken is beküldhetők.

EBÉDLŐPERZSASZONYEG, sezlón, hintaszék, sezlónterítő, összekötőszőnyeg eladó. Unió-utca 20., hátsó udvar. 0969

KÉT antik fotel, argemán szőnyeg, mokett szőnyeg, madeira ágyterítő eladó. Jókai-utca 4., ajtó 12. 0962

ELADÓ antik könyvszekrény. Báthory-utca 18. I. 12. ajtó. F 341

GYÜMÖLCSFÁK, 4-5 éves uradalmi csemeték, eladók. Bodnár Árpádnál, Honvéd-utca 120., kertben. 0942

ZONGORA, rövid, keresztúros, privátnak eladó. Király-utca 28. Weisz. 0959

FAJ harci kanári madarak minden színben olcsón eladó. Pata 48. 0957

ZONGORA, rövid, bécsi, eladó. Mussolini 38., hátul, emelet. 0952

VILLAMOS kézi furógép 10 és 13 milliméterig eladó. Strauch, Mátyás király-tér 23. 0954

ELADÓ egy 300 K. motorkerékpár. Arany János-utca 6. 0939

HASZNÁLT butort és szőnyeget veszünk. Levelezőlaphívásra házhoz megyünk. Butoraktár, Dézma-utca 19. Udvarban. 0972

ELADÓ — más vállalkozás miatt — jelenetű vegetáriánus étterem, gazdag felszereléssel. Cím a kiadóban. 0973

ELADÓ diófurniós szekrények, ágyak, éjjeliszekrények, székek, asztal, fürdőkád, nyulakret. Hubai-utca 18. Érdeklődni déli órákban. 0974

RÁDIO, alig használt, 942-ös „Standard”, 4 plusz 2, szuper, eladó. Petelei-utca 2., földszint. 822

ELADÓ háromgyeddes Withler fiu kerékpár és egy roller. Megtekinthető 3-5-ig Nagy, Szentgyörgy-utca 3. 851

ELADÓ gyönyörű antik 2 ajtós vitrin. — Megtekinthető Horthy Miklós-ut 66. III. 15. 853

ZOMÁNCZOTT félháló, hármasszék, rénnel, konyhaberendezés, tizedes mérleg, rolló, magasszáru női cipő eladó. Eötvös-utca 17., emelet balra. 854

RÁDIO, szuper, Standard, 4 plusz 1 lámpás és írógép jutányosan eladó. Wesselényi-utca 4. I. 17. ajtó. 852

EBÉDLŐGARNITURA, komplett, kilenc borszékkel, sürgösen eladó. Egyetem-utca 2., Schmilovitsnál, délután 2-5. 829

PORCELLÁN étkészlet, „Wedgwood”, 12 személyes és egy francia 6 személyes, több bronz és porcellán tárgy eladók. Szamos-utca 24. 834

OLAJFESTMÉNY, mely Budapesten a képzőművészeti kiállításon volt kiállítva, továbbá egy darab kézi selyem gobelinkép és 4 darab gyapjú összekötő szőnyeg, kizárólag privát felnek eladó. Megtekinthető Zápolya-utca 16., ajtó 6. 835

BIEDERMAIER kanapé, 4, esetleg 6 fotel, gyönyörű brokát selyemmel bevonva, eladó. Címeket „Csak privátnak” jelígre kérek. 828

IROGÉPEK és számológépek eladása, vétele és cseréje: Kiss Irodagépüzlet, Zenta. Gy 459

GYERTYÁN és juhar fűrészt faanyagokat venni nagyobb mennyiségben. Ajánlatokat Lénárd testvérek fém és faanyagár, Szabadka, kértnek. Gy 460

EBÉDLŐK, hálósobák, íróasztalok, ebédlőasztal, szekrények, asztalok, bőrkabát, szmoking, ruházati fogas, láda, ágya, toalett, ágybetét, ebédlőredenc, kis pultok, sodronyok, tükrösszekrény, előszobafogas, pohárszekrény és többféle butorok eladók. Benedek, Timár-utca 14. F

RÉGI RUHÁKAT és butorokat veszek és eladok. Hívásra házhoz megyek. Benedek, Timár-utca 14. F

FETETT kombinált szoba, fotelek, székek eladók. Karolina-tér 7., asztalosműhely. 0958

KÖSZÉNSALAK ingyen kapható. Unió, Munkácsy-utca 32. F

ELADÓ modern diófurniós hálósoba, kombinált szekrények. Használt kombinált szekrény. Kossuth Lajos-utca 32., asztalosműhely. F

ELADÓ új, modern diófurniós kombinált szekrény és rekamie. Bethlen-utca 8., asztalosműhelyben. F

KERESEK megvételre 1 Zeiss Tessar 5x6 cm. nagyságú 3.5 lencsés „Rolleiflex” fényképezőgépet és egy jókarban levő férfi kerékpárt. Degro, Gólya Áruház. 0940

OLCSÓN eladók új, diófurniós, 1 személyes rekamie, kanapé, két darab használt íróasztal, gyerek gyalupad, 50 drb. méhkaptár, kanári madarak, papagályok, kalitkák. Deák Ferenc-utca 24., ajtó 4. F

ELADÓ egy 3 lámpás rádió. Andrassy-utca 21. Nagyk. 0930

FÉNYKÉPEZŐGÉPET, rollfilmet venni. „G. I.” jelígre a kiadóba. 849

ELADÓ perzsa és mozaik díspárna, fekete női selyemruha kódéptermetre és többféle más cikkek. Árpád-ut 34., balra 2. ajtó. 825

JOKARBAN levő perzsaabundát venni. „Valódi” jelígre a kiadóba. 849

IROGÉP kitűnő állapotban eladó. Kovács, Király-utca 19. F 500

VILLANYMOTOROK! 2 darab 0.4 lóerős, 388-220 V. feszültségű, valamint egyenáramú dinamók eladók. Lőrincz, Honvéd-utca 54. Telefon 42-27. 0938

BREHM: „Az állatok világa”, 18 kötet, eladó. Cím a kiadóban. 815

MODERN, alig használt háló és konyha, kétszemélyes hencser olcsón eladó. Kádár-utca 12. Használt butort veszek. Szabó. F 230

BÉLYEGGYŰJTEMÉNYEKET, tömegbélyegeket, régi levélborítékokat bármilyen mennyiségben veszek. Könyvtárakért, egyes szépíróadalmi, szakkönyvekért és lexikonokért magas árat fizetek. Kovács könyvkereskedés, Szentgyörgy-utca 3. F 500

HASZNÁLT fogaranyat, ezüstöt, platínát és törött aranyat legmagasabb áron vesz. Hílf Gábor aranyműves és órák. Bolyai-utca 2. szám. F

CSINCSILLA tenyésznnyulak, nemesszármazású tenyészállatok és stüldők, ugyszintén óriáscsinillák és fehér középsúlyú belgák eladók. Értekezni Farkas László Kolozsvár, Széchenyi tér 19. Fülöp cégnél. F

MAGAS ÁRÉRT veszek használt ruhákat. „Dorotheum”, Deák Ferenc-utca 32. F

HASZNÁLT varrógépeket, kerékpárokat veszek. Javításokat vállalkoz. Széchenyi-tér 9. Varrógépraktár. Hívásra házhoz megyek. F

BUTORVÁSÁRLOK figyelmébe! Mielőtt butorszükségletét beszerzi, tekintse meg Deitel butoráruház különlegességeit. Árbán, minőségben utólrérhetetlen. Horthy-ut 92. F

KOMBINÁLT szoba, rekamie, fotelek eladók. Berkovits, Pap-utca 41. F

BUTOR, hálósobák, kombinált szobák, konyhák, kárpitozott butorok, sezlónok kaphatók Foszto Sándor kárpitos, Szentgyörgy-utca 3. F

TORMELÉK aranyat, használt ékszereket a legmagasabb napi áron veszek. Elhmann órák-ékszerés, Mátyás király-tér 5. Bejárat a kapu alatt. F

FOZFA, NYÁRFA, NYIRFA, ÉGERFA rönköket vagonvételben vásárolunk. — Csak egészséges, a vékonyabb végén 30 centiméteres átmérőt meghaladó egyenesenővű rönköket vehetünk át. Ajánlatokat Székely és Réti Marosvásárhely címére. Gy 28

HANGLEMEZEKET, használt, vagy törött állapotban veszünk. Konstruktó, Deák Ferenc-utca 7. F

KERTI vasbutort ernyővel, kókuszszőnyeget, ablakácsot, 30 darab bordó kárpitozású széket, bordó plüss függőnyt venni. Írásbeli ajánlatot Corvin filmszínház büfféje továbbít. F

UJ, francia teleháló és modern konyhák olcsón eladók. Dermatán innen. Hory Béla 9. szám. 795

ELADÓ olcsón ebédlő és összekötő perzsa-szőnyeg. Deák Ferenc-utca 23. I. emelet, 2. ajtó. 0911

ELADÓ új konyhaberendezések, tölgyfa asztalok, 70x150 méretűek. Jókai-utca 6-8. szám. 0920

EBÉDLŐSZŐNYEG, plüss, 3x4, olcsón eladó. Cím a kiadóban. Megtekinthető délután 3-4 óráig. 0922

ELADÓ olcsón 760 mm. osztályozós cséplő. Közvetítő diazok. Illés, Bánffyhyunad, Kolozsvári-ut 3. 0923

KERESEK megvételre egy szép, modern, teljes hálósobabutort. Címeket kérem leadni Lőfi textilüzletbe, Széchenyi-tér 14. 816

IZLETES házikoszt kihordásra is kapható. Kossuth Lajos-utca 4-6. Érkezze. 01068

KELETI PERZSA és hatquadratos perzsa-szőnyeg, tiszta gyapjúokróc, modern díszek, operalemezek eladók. Bocskai-utca 3. Emelet 8. 847

ELADÓ Ó-német ebédlő kitűnő állapotban. 800 pengő. Ugyanott hintaszék, vaságy, virágállvány, stb. Erzsébet-ut 58. 846

WERTHEIM-kassza, 3-as és amerikai „Zenith” rádió, 3 plusz 1, eladó. Eszterházy-utca 13, 12-1 óra között. 842

ELADÓ perzsa, két hadquadratos és összekötők, besszarabiai és kisebb gyapjuszőnyeg, 6 személyes lendamaszt abrosz, vert esipketerítő, nippel alá való aprók, sötét-kék női tavaszikabát, fonott szalma futószőnyeg. Deák Ferenc-utca 48. I. 5. 4-7 között, reggel 10-ig. 841

FÜSZER, esemegeüzlet forgalmas belvárosi helyen eladó berendezéssel, áruval. Értésítések „Szépen fejleszthető” jelígre kiadóba. 832

HATSEMELYES komplett ólomkeresztály italos készlet eladó. Petelei-utca 2., földszint. 821

HASZNÁLT szőnyeget, képet veszünk és eladunk. „Unikum” művészi képeretkezés. Kossuth Lajos-utca 34. F

ELADÓ új, modern háló. Szamosközi-utca 84. 836

OKTATÁS

BERLINI és párisi egyetemen tanult diplomás nyelvtanár könnyű, gyors módszerrel, tökéletes kiejtéssel tanít németet, franciát felnőtteknek és gyermekeknek. Főiskolásokat felkészít előkészít. Telefon 12-44. 0932

GÉPIRÁSSAL egybekötve magyar helyesírásra, szépirásra és németre tanítok Vállalok mindenféle gépirásos munkát, magánlevelek fogalmazását és megírását. Horthy-ut 50. I. 4. 817

TANITOK elemistákat, polgáristákat, német tannyelvűeket is. Adok német, könyvvelti és szépirási órákat. Értésítések „Gyakorlortnak” kiadóba. 833

ALKALMAZÁS

KIFUTÓFIUT vagy leányt felveszek. „De-kor” „za’on, Korniss-utca 1/a. F. 341

SZABÓSEGEDET vagy női angol munkára felveszek. „Dekor” szalon, Korniss-utca 1/a. F. 341

FŐZŐ mindenest keresek azonnalra. Jelentkezni Fejedelem-utca 21. I. emelet 6., délelőtti 10 óráig, délután 3-4 óra között. G

AZONNALI belépésre keresek állandó tisztviselőt, ki könyvelésben jártas és perfekt gépiró. Ajánlatokat levélben Pályi László, Naszód, címre. 766

1-ÉRE főző mindenest keresek. Majális-utca 35., földszint. 0902

GYAKORIOTT csecsemőgondozónő het-hónapos gyermek mellé felvétetik. Laho féneműüzem Nagyvárad, Hlatky Endre-ut. 6. 804

GYERMEKSZERETŐ mindenest leányt keresek 1-ére. Erzsébet-ut 7. 810

NÉMETUL beszélő gyermeknevelőnő három gyermek mellé jó fizetéssel felveszek. — Mikes Kelemen-utca 12. 0946

GYERMEKLÁNYT keresek elsőjére. — Érdeklődni 5-7 között Király-utca 33., földszint 5. 0976

NŐIFODRÁSZSEGEDET, vagy segédnőt keresek. Vura, Mussolini-ut 67. 0951

FEHÉRNEMÜVARRÓNÓ, keresztény segédnőt azonnal felveszek. Jókai-utca 2-4. 0965

BÜFFÉ-szakmában gyakorlott elárutót, vagy elárutónőt keres azonnalra Ursus sörcsarnok, Mátyás király-tér 20. 851

KEFEKÖTÖSEGED és munkások felvétetnek. Gyakorlottak előnyben. Dézma-utca 30. 838

ONÁLLÓAN dolgozó varrólanót keresek. Cím: Zádor, Ráday-utca 2. 843

UGYÉK kiszolgálóleányt keresünk. Cím a kiadóban. 0964

CIPESZ, ágó, varrott munkásokat és tűzőt felveszek. Fodor, Horthy-ut 94. 0973

CIPOSZAKMÁBAN gyakorlott kiszolgáló- nőt, vagy férfit és kifutófiut felvesz Deák cipőüzlet, Kolozsvár, Kossuth Lajos-utca 6. szám. 0953

GÉP és gyorsíró és könyvelésben jártas keresztény női munkaerő vidékre kerestetik. — Jelentkezni Bartha Miklós-utca 5., emelet. 0963

ÁLLÁSTKERES

ÖZVEGY, középkorú urinő magános urnak, vagy kisebb családnak házzvezetést elvállalná, vidékre is elmenne. Cím a kiadóban. 0910

Férfikalapok tisztítását, formálását

és festését olcsón vállalom: BOCZ ANDOR, Wesselényi-ut 16. udvarban.

MÉRLEGKÉPES ÖSKERESZTÉNY KÖNYVELŐNŐ üzemek, üzletek könyvelését vállalkoz. „Adószakértő” jelígre a kiadóba. 814

PERFEKT gépirónő délutánra munkát vállalkoz. Ajánlatok „Gyors” jelígre a kiadóba. G 99

KÖNYVSZAKÉRTŐ vállalkoz órákonnyvelést, könyvek felfektetését, ellenőrzését, elmaradások feldolgozását, mérlegkésztést (malmok adórendeleteit és Hombárral kapcsolatos elszámolásokat alaposan ismerem.) Érdeklődést 32-11 telefonon kérek. 0975

30 ÉVES, magyar, tökéletes német, román, francia nyelvtudással, négy középiskolával bármilyen kereskedelmi ágazatban, bármilyen állást vállalkoz 1-re. Megkeresések. Biztosító ügynök” jelíggel a kiadóban. 0944

IDŐSEBB, nagy gyakorlattal bíró könyvelő vállalkoz órákonnyvelést, új könyvek felfektetését, elszámolásokat megéjtését és levelezését. Cím a kiadóban. 0911

GYORS-gépirónő délután 2-3 óráig állást vállalkoz. Ajánlatot „Családfenntartó” jelígre a kiadóba kérek. 0934

INGATLAN — LAKÁS

ELCSERÉLNÉM 2 szoba, konyha, napos lakószobát szép nagy gyümölcsös és veteményes kerttel, főtérhez közel, ugyancsak 2 szoba, konyha lakással. Turós, Unió-utca 8. 830

Az aranytárgyak utólagos bevallása esetén mellőzik a visszamenőleges adóztatást

KOLOZSVÁR, március 27. A nemrég megjelent aranyrendelet szerint mindazok a kereskedők és iparosok, akik aranytárgyaknak előállításával, feldolgozásával vagy forgalombahozatalával foglalkoznak, e hó végéig 1943. évi március hó 14-i állapot szerint kötelesek a tulajdonukban lévő színaranyt, aranyötvözeteket, aranyvegyületeket, továbbá a bányára és hordalékárányat, aranytárgyakat és hatkáratos tárgyakat bejelenteni.

Ismeretes, hogy a jövedelem és vagyonadóról szóló törvény rendelkezése szerint az iparos vagy kereskedő a büntető eljárás megindítása alól szabadul, ha az üzemi tökéjének alkotórészt képező aranytárgyakat a feljelentés megtörténte, illetőleg a vizsgálat megindítása előtt az adóhatóságnak is bejelent, vagy vagyonát bevallja. Ha pedig az adótörvények alapján elrendelt felfedező eskü letétele előtt helyesbíti vagy egészíti ki bevallását, nemcsak a büntető eljárás megindításának nincs helye, hanem az idézett törvény értelmében az utólag bevallott jövedelem, vagy vagyon alapján az előző kivételeket sem lehet helyesbíteni. Így tehát az az iparos vagy kereskedő, aki az Aranybizottsághoz bejelentett aranytárgyait az 1943. évi jövedelem és vagyonadóról bevallásánál is bejelent, kedvezőlenebb helyzetbe kerülnek, mint az, aki a bevallását csak a felfedező eskü kényszerítő hatása alatt helyesbíti. Ezért kivételes méltányosságból megengedte a pénzügyminiszter, hogyha valamelyik iparos vagy kereskedő a bevallásában ugyanolyan mennyiségű aranytárgyat vall be, mint amennyit az Aranybizottsághoz bejelentett, vagy a már beadott bevallását az elsőfoku kivétel megtörténte az említtett bejelentéssel egyezően helyesbíti, az ilyen iparosok vagy kereskedők szemben nemcsak a büntető eljárás megindítását, hanem a bevallott vagyonból értéke után a megfelelő évekre visszamenőleges adóztatást is mellőzik a hatóságok.

ISMÉT KEDVEZMÉNYES ÁRU SÓT KAPNAK A SZÉKELYFÖLDI SÓVIDÉK LAKÓI

Sepsiszentgyörgy, március 27. (MTI.) A Székelyföld úgynevezett Sódídkéhez tartozó Parajd, Illésmező, Alsó- és Felsőfalva, valamint Szováta, még Mária Terézia idején önköltési áron jutott a területükön kibányászott sóhoz. A kedvezményezett só révén ezeken a vidékeken fejlett állattenyésztés volt. A megszállás alatt azonban a románok megvonták a többszázéves jogot. Most a pénzügyminiszter értesítette az érdekelt községeket, hogy április 1-ével ismét megkezdődik a kedvezményezett só kiutalása.

Az Erdélyi Leszámitoló és Pénzváltó Bank R. T. közgyűlése

Dr. Walko Loránd, a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank, Budapest vezérigazgatója elnöksége alatt folyó hó 26-án tartotta meg nagy érdeklődés mellett az Erdélyi Leszámitoló és Pénzváltó Bank Rt. 1942. évi rendes közgyűlést.

A közgyűlésen, melyen városunk minden társadalmi rétege képviselve volt s amelyen az intézet ügyfelei nagyszámban vettek részt, Skolák Ernő, az intézet vezérigazgatója olvasza fel az igazgatóság jelentését, mely minden üzletágban az intézet egészséges fejlődéséről számol be.

A közgyűlés az igazgatóság előterjesztéseit egyhangulag elfogadta s így az intézet az elmúlt évre a törvény által megengedett osztalékok fizeti részvényeseinek. Az osztalékszelvények f. hó 27-től kezdve az intézet központi pénztáránál, Kolozsvár, valamint nagyváradi, marosvásárhelyi és szatmárnémeti fiókok pénztáránál váltathatók be.

Az igazgatóság új tagjává Skolák Ernő vezérigazgató választotta meg, aki lelkes és

értékes munkájával már eddig is sok hívet szerzett az intézetnek.

A közgyűlés befejezése előtt dr. Bernád Ágoston ügyvéd, felsőházi pótag, a részvényesek nevében köszönetet mondott az igazgatóságnak, az intézet vezetőségének és a tisztviselőknek azért a szakszerű, szorgalmas munkáért, mellyel az intézetet városunk jelentős közgazdasági tényezőjévé tették.

SZABÁLYOZZÁK A KENDER FELDOLGOZÁSÁT. Az anyaggazdálkodás illetékes tényezői elkészítették a hazai kender feldolgozásának tervezetét, amely kiterjed a termelés és kikészítés minden ágazatára. Hogy a lehető legösszetettebb feldolgozást tegyék lehetővé, életbeléptetik a kvótális rendszert, ami azt jelenti, hogy előírják a kenderkört feldolgozó vállalatoknak, hogy milyen mennyiségű anyagot dolgozhatnak fel és hogy anyagjukat az ország mely részében, melyik fonódnak vagy kötelesek adhatják el. A kvótális rendszer életbeléptetése után zárolták a spárgát is. A zárolás után továbbra is elősegítik a spárgagyártást, de forgalmát a gyártól kezdve ellenőrzik a felhasználás minden vonalán.

Európa legjobb vívói indulnak a KAC ma délután kezdődő országos vívóversenyén

A Bástya—M. MÁV mérkőzés a vasárnap labdarugó eseménye

KOLOZSVÁR. Mátyás király születésének 500 éves évfordulóján, szombaton és vasárnap gazdag sporteseményben lesz része Kolozsvár közönségének. A legjobb magyar kard- és törvívóhajók indulnak a KAC kétnapos országos versenyén, vasárnap a levele- és barátságos mérkőzéseken kívül a Bástya a Marosvásárhelyi MÁV csapatával játszik az NB II. Mátyás csoportjának bajnokságáért.

A KAC I. és II. osztályu országos törvívó és kardvívóversenyére a versenyzők egy része már a péntek délutáni gyorsul megérkezett. A HTVK, MAC, BBTE, FTC, KEAC és a rendező KAC vívóiak összecsapása során a többszörös olimpiai világbajnok Rajcsányi, Gerevich, Hátszegi, Németh, Pesthy, Kárpáthy, Palócz, Berzsényi, valamint Gözsi dr., Dunst dr., Bedő, Csicszer Makusi, Mónus, Fröhlich dr., Benke, Laczkovich, Guráth, Szentkirályi, Gábor és Kökössy indulása olyan izgalmas küzdelmeket ígér, melynek győztesét nehéz lenne előre megjósolni.

A törvívóversenyek küzdelmei ma délután fél 4 órakor, míg a kardverseny selejtező küzdelme vasárnap délelőtt fél 9 órakor kezdődik meg. A döntőkre délután 4 órakor kerül sor.

A vasárnapi nap másik nagy sporteseményének ígérkezik a Bástya—Marosvásárhelyi MÁV NB II. mérkőzés, melyet a városi sporttelepen játszanak le délután 4 órai kezdettel, Sipos István vezetésével. A Bástya, mely az elmúlt vasárnap meg nem érdemelt vereséget szenvedett Marosvásárhelyen az MSE-től 1:0 arányban, a legjobb összeállításban áll ki holnapi mérkőzésére, mely a következő lesz: Bereczki—Wild, Kapusi—Farkas, Szőcs, Balogh—Megyeri, Kádár, Kaló, Rámai, Both.

A Marosvásárhelyi MÁV ugyancsak a legjobb összeállításban a ma déli gyorsvonalat érkezik meg Kolozsvárra. A két csapat küzdelme igen érdekessé ígérkezik.

Kolozsvári levették sikere a hadtest birkózóhajnokságain

KOLOZSVÁR. A napokban folyt le Erdély fővárosában a IX. hadtest legjobb levettebirkózója címért való hajnoki küzdelem, melyen Nagyvárad, Nagybánya és Dicsőberek birkózói közül résztvettek a kolozsvári levettebirkózók is. A versenyt nagyszámú és előkelő közönség előtt tartották meg és azon megjelent vitéz Borcsiczky Imre őrnagy, levette parancsnok, valamint Peredy János levette főoktató is. A legtöbb szímet a kolozsváriak nyerték meg, akik Kovács József levette szövetségi kapitány vezetésével már hetek óta készül-

Vizsgázottak figyelmébe!

POLCZ ILONA IRÉN (Jekeyné utóda) gyorsíró- gépiró és szépiróiskolájában, Timár-utca 2. sz. Főpostával szemben. Telefon: 22—84.

Ápr. 1-én vizsgázottak részére továbbképző (beszédíró) tanfolyam indul.

AZ ÉPÍTÉSI VALLALKOZÓK IS KAPNAK OLCSÓ HITELT! A pénzügyminiszter értesítette az építőipari érdekképviseleteket, hogy abból a hitelkeretből, melyet a keresztény kereskedelem és középipar hitelleltatása érdekében létesített, a középiparba sorozott építővállalkozás is részesíthető. Am az igények elbírálása nem kizárólag a kölcsönt folyósító pénzintézetekre, hanem az e célból szervezett külön bizottságra tartozik. Az akció keretéből csak az részesülhet, aki igazolja magyar állampolgárságát, büntetlen előéletét, azt, hogy iparigazolvánnyal rendelkezik, keresztény származású, ezenkívül igazolja vagyon és jövedelmi viszonyait. A szükséges okmányok benyújtásáról a kölcsönök folyósításával megbízott pénzintézetek adnak felvilágosítást. A kérelmeket a pénzintézetek elbírálás céljából a bizottság elé terjesztik.

Az Ellenzék mindennap éretted harcol. Olvasd és terjeszd ismerőseid közt.

SPORT

tek a nagy versenyre. A verseny eredménye a következő:

Légsúlyban: 1. Molnár KLE. 2. Olosz MLE. 3. Horváth KLE. **Pehelysúlyban:** 1. Szathmári Nagyvárad LE. 2. Harmath KLE. 3. Hajós KLE. **Könnyűsúlyban:** 1. Perei NLE. 2. Molnár Nagybányai LE. 3. Tódor NLE. **Váltósúlyban:** 1. Kolozsi KLE. 2. Mezei NLE. 3. Birinyi Dési LE. **Középsúlyban:** 1. Albert KLE. 2. Egri Nagybányai LE. 3. Rácz KLE. **Félnehézsúlyban:** 1. Bihari KLE. 2. Nagy Dési LE. 3. Maksai Nagybányai LE. **Nehézsúlyban:** 1. Katóka Nagybányai LE. 2. Szilágyi KLE. **Pontversenyben:** 1. A Kolozsvári LE 27 pont. 2. Nagyvárad LE 18 pont. 3. Nagybányai LE 14 pont. 4. Dési LE 6 p. Ugy a győztesek, mint a helyezettek a levente parancsnokság érmeit és tiszteletdíjait nyerték.

Törpe játékosokat toboroz a KAC

A KAC vezetősége felhívja a labdarugást kedvelő ifjúság figyelmét, hogy a napokban megalakítja törpe csapatát, melyre jelentkezhet minden 12 éves kortól 15 éves korig azon ifjú, aki kedveli a labdarugást. Jelentkezni lehet minden hét keddi és pénteki napján a sporttelepen Opat Zoltán edzőnél.

A KAC vezetősége felhívja az ifjúsági csapat játékosait, hogy vasárnap, március 28-án a KORVIN ifjúsági elleni barátságos mérkőzésre délelőtt 11 órakor az összes játékosok a városi sporttelepen lévő öltözőben feltétlenül jelenjenek meg.

A KOLOSZVÁRI TENISZ CLUB vasárnap délelőtt 11 órakor tartja rendes évi közgyűlését a KAC Unió-utca 21. szám alatti tanácstermében.

Hagyományos erdélyi szellemben, bátran, megalkuvás nélkül küzd mindennap a magyar nép boldogulásáért az Ellenzék.

Apróhirdetések

ELADÓK: 3 szoba mellékhelyiségekkel, házastelek jó helyen 22.000-ért. Egy szoba, fürdőszoba mellékhelyiségekkel 15.000-ért. Erős belvárosi tűzlethelyiség, 4 szoba, konyha mellékhelyiségekkel, jókarban sarok házastelek 50.000-ért. Ezer négyzetméteres házastelek 1 szoba, konyha mellékhelyiségekkel 6.000-ért. Házhely, alkalmi vétel 900 pengőért. Megbízva miniszterileg engedélyezett ROMA ingatlanforgalmi iroda Bocsaúci, Unió-utca 10. Telefon 26—53.

KERESÜNK SÜRGŐSEN ELADÓ házat, házhelyet, birtokot, akit gyors eladás érdekel, kérem jelentse be „ROMA” iroda Bocsaúcihoz, Unió-utca 10. Telefon 26—53.

ELUTAZÁS miatt sürgősen eladó, új, adómentes villa, 3 szoba, teljes komfort, 45 ezer pengőért. Ingatlanforgalmi iroda, Mátyás király-tér 19. F 470

BEKERÍTETT ház hely sürgősen eladó, víz, villany, 6000 pengő. Ingatlanforgalmi iroda, Mátyás király-tér 19. F 470

SÜRGŐSEN eladó modern ház, 5 szobás, teljes komforttal és 2 szoba, konyha, fürdőszoba, 4000 négyzetméter kert, 3 ház helynek való, 140.000 pengő. Ingatlanközvetítő iroda, Mátyás király-tér 19. F 470

ELCSERÉLNEM budapesti 1 szoba, félkomfortos, régi birtok lakásomat kolozsváriért. Bővebbet Ujfalvi-ut 6. szám. 741

ELCSERÉLNEM főúton levő utcai 1 szoba, hallos, komfortos lakásomat központban levő két, esetleg 3 szobával. Cim a kiadóban. 0899

ELCSERÉLNEM kert, 5 szobás villalaksom 3 szobával. Telefon 37—36. 794

ELADÓ 2 szoba, konyha, külön 2x1 szoba, konyha, 2 szoba, konyha azonnal átvehető, 37.000 pengőért. Kis gyümölcsös vikendházzal 4000 pengőért. Több kisebb, nagyobb ház hely 3500 pengőtől 16.000 pengőig. Alom más felé 2 szoba, konyha, fürdő, mellékhelyiségek, adómentes új ház 26.000 pengőért. Istok iroda, Deák Ferenc-utca 11. F

EGY, vagy kétszobás irodahelyiséget keresek, lehetőleg butorozva, központban. Telefon 34—41. 808

MAGÁNOS NŐ egy kis szobát keres. Cim a kiadóban. 0914

KERTBEN kis butorozott szoba egy szobának kiadó. Donath-ut 92. szám. 845

BUTOROZOTT napos szoba belvárosban, bejárati ebédlőn keresztül, fürdőszobahasználattal, magántisztviselőnek kiadó. Ajánlat „Komoly” jelígre kiadóba. 824

KERESEK megbízóm részére Csaba-utca környékén 2—3 szobás családi házat megvételre 35.000 P. értékig. Ingatlanközvetítő iroda, Malom-utca 22. szám. F

BOTANIKUS-KERT közelében 3 parcella, 440, 450, 550 m. nagyságban, 16 ezer, 18 ezer és 19 ezer P. árban eladó. Ingatlanközvetítő iroda, Malom-utca 22. szám. F

KERESEK butorozott szobát, különbejárat nem fontos, esetleg lakóháznak mennék. Ehrenfeld, Brassai-utca 1. 826

DONATH-UT első részében 2984 m² kert, 2 szoba, konyha, veranda, 1 szoba, konyha, üveges veranda, 1 szoba, verandás házzal 56.000 pengőért megvehető. B. Szabó János miniszterileg engedélyezett ingatlanközvetítő iroda által, Malom-utca 22. F

ALFÖLDI nagyközségben modern sarokház, kitűnő meneteli fűszerüzlettel, 1 szoba, konyha, 2 szoba, konyha, egy külön épületben 3 szoba, konyha lakással, kerttel 32.000 pengőért megvehető, illetve kolozsvári hasonló értékű házzal elcserélhető az Ingatlanközvetítő iroda által, Malom-utca 22. szám. F

ELADÓ sürgősen Batthány-utca 36. szám alatti ház, 2 szoba, konyha, veranda és pince, még 4 lakrész. Értekezni lehet Vágóhídtér 7. szám alatt. 848

Budapesti nagy cukrász-üzem keres megvételre

mézet

bármilyen mennyiségben, későbbi szállításra is.

Ajánlatok „Nagy mennyiség” jelígre Rud. If. Mosse Rt. hirdetővállalathoz Budapest, VII. Erzsébet-körút 23. sz.

Jövője szempontjából fontos,

házassági, pályaválasztási, nevelési kérdéseknél

Dr. fil. Nemes Elemér egyetemi tanársegéd

„Mentor” Lélektani Laboratóriumát,

Horthy-ut 3. Telefon: 31—23. A tudományos írás értelmezés (grafológia) belső egyéniségét feltárja, lelkében összhangot teremt.

A szuggestiók léleknevelés lelki egészségét óvja.

Több mint másfélmillió ember, 12.000 páncélos és 3763 repülőgép a szovjet téli offenzívájának vesztesége

BERLIN, március 27. (MTI—DNB.) A német főparancsnoksága pénteki jelentésének kiegészítésével közli: A német hadsereg kötelékei 1942 november 20 és 1943 március 20 között 10.558 szovjetpáncélost pusztítottak el. Légikötőlékek és a légháriként 1400 szovjet páncélost semmisítettek meg. Az ellenség területén a téli csatában összesen csaknem 1.000 páncélost vesztett. Ugyanez idő alatt a légihaderő légi harcokban, továbbá a légháriként tűzértékű lövegeivel és gyalogsági fegyverekkel lelőttünk, vagy a földön elpusztítottunk 3763 szovjet repülőgépet. Rekordot jelentett 1942 december hónapja, amikor 949 repülőgépet lőttünk le. A vöröshadsereg vesztesége a most véget ért téli csatában több mint másfélmillió ember. Olyan szám ez, amely a keleti hadjárat kezdete óta a bolsevisták részéről elvesztett foglyok, elesettek és sebesültek számával együtt most kétségtelenül a szovjetáradás beszüntetésére vezetett.

Nagy részvét mellett temették el Demeter Ferencenét

KOLOZSVAR, március 27. Tegnap délután 12 órakor Kolozsvár iparostársadalmának igaz és őszinte részvétele mellett helyezték örök nyugalomra a váratlanul elhunyt Demeter Ferencenét, Demeter Ferenc iparostületi elnök feleségét. A temetési szertartáson teljes számmal vett részt Kolozsvár iparostársadalmának, az ipari intézmények vezetői és képviseltettük magukat a város, az Iparkamara, a református egyház. Teljes számmal ott láttuk azokat az iparosasszonyokat, akikkel együtt az elhunyt évtizedeken át olyan lelkes és nagyértékű munkát végzett. Bár a szertartás időpontja csak 12 órára volt kitűzve, már 11 órakor zsúfolva volt a temető halottas csarnoka. A ravatalt a koszorúk nagy tömege borította s már megkezdődött a temetési szertartás, amikor a végtszűzességtevők még mindig hozták a koszorúkat és csokirokat.

A temetési szertartást dr. Baráth Béla római kat. plébános vezette nagy segédlettel. Mikor a szertartás véget ért, a halottas kápolna előtt felhangzott az Iparosgyűlés dalkarának gyászdalja s a koporsót Puskás Béla zenekara gyászindulóval kísérte a sírig. A gyászkozi után a gyászolók száza haladtak, köztük a mélyen megrendült férj, aki zokogva kísérte hűségese élettársát koporsóját. A sírnál az Iparosgyűlés hölgyválasztmányának nevében Rátz Mihályné megható hangon vett örök búcsút hű munkatársától, aki az Iparosjelőlti Intézmény munkájában teljes szívvel-leléllel vett részt és sok könnyet szántott fel nélküli, hogy ezért valami elismerést várt volna. A gyászoló közönség csak nehezen tudott búcsút venni attól a sirhanthól, amely egy egész életében önzetlenül a közért dolgozó, melegszívű magyar asszony porait takarja.

OLASZ HADJELENTÉS

RÓMA, március 27. (MTI.) A Stefani-iroda közli az olasz fegyveres erők főhadiszállásának 1035. számú jelentését:

Tunéziában újabb ellenséges támadásokat vertünk vissza. Az ellenségnek okozott veszteség 294 fogoly, 65 harcokesi és 16 ágyú. A tengely légikötőlékei ismételt bombázták tehergépkocsis s páncélosgépek csapódási helyeket, 20 harcokesi elpusztítottak. Olasz és német vadászgépek légharcban kilenc ellenséges repülőgépet lőttek le, három további gép hajóegységeink és hajókaravánunkat kísérő vadászgépek támadása következtében a tuniszi partok közelében a tengerbe zuhant. Két saját repülőgépünk nem tért vissza támaszpontjára.

Ellenséges repülőgépek Calabriában és Sziciliában géppuskával tüzeltek vonatokra és pályavárókra. Három halott és 13 sebesült érkeztet jelentés. Egy angol torpedóvető repülőgép Trapani légvédelmi ütegeinek találata következtében lezuhant. Hat főnyi személyzete foglyul esett.

ANGOL GYORSNASZÁDOK TÁMADÁSA

BERLIN, március 27. (MTI.) A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti: A csütörtökre virradó éjjel a tengerparti előteret biztosító német naszádok felfedeztek több angol gyorsnaszádot, melyek a La Manche-csatornában német hajókaravánt igyekeztek támadni. A német naszádok visszavonulásra kényszerítették az ellenséget.

Péntekre virradólag a Csatornában Dieppe magasságában egy angol gyorsnaszádraj támadást kísérelt meg német hajókaraván ellen. A partvédő járművek megtámadták az angolokat és az ütközetben egy ellenséges gyorsnaszádot elsüllyesztettek, többet pedig súlyosan eltaláltak. Az éjszakai vadászokkal kísért gyorsnaszádköteték erre visszafordult. A német harcior nem szenvedett veszteséget.

Berlini politikai körök Majszki londoni szovjetnagykövet kijelentéseiről

BERLIN, március 27. (MTI.) Berlini körökben figyelmet kelt Majszki londoni szovjet nagykövetnek az a kijelentése, amely szerint Nagybritanniának és Északamerikának, valamint a Szovjetunióknak a leggyorsabban mindent el kell követnie a háború győzelmes befejezésére. A Szovjetunió — mondotta Majszki — Németországot még egyáltalán nem verte meg és hosszú és súlyos utat kell még megtennie a végső cél eléréséig.

Berlini politikai körökben Majszkinak a kijelentésében a szövetségesekhez írt szöveg újabb sürgős felhívást látnak arra, hogy a Szovjet nehéz helyzetén erélyes intézkedésekkel segítsenek. Ugyanakkor Majszki nyilatkozata beismerte annak, mennyire nem gondol Sztalin arra, hogy már most bármilyen formában megkösse kezét valamely háború utáni kérdésben, mert Sztalin tudvalevőleg minden titkos és nyílt ajánlattal szemben teljes szabadkezett akar biztosítani magának.

Tisztogató hadműveletek a Donec középső szakaszán

BERLIN, március 27. (MTI.) A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti a keleti harcokról:

A déli szárnyon szerdán már csak két helyen voltak nagyobbterjedelmű hadműveletek, amelyek lényegükben nagyvonalú német tisztogatás jellegűek voltak. A Donec középső szakaszán Izjum környékén az utóbbi két nap alatt a németek ötszázal több szovjet harcállást rohantak meg. Több mint 200 gránátvetőt, gyalogsági ágyút, nehéz géppuskát zsákmányoltak, 400 foglyot ejtettek és a csatatéren 3000 bolsevik holt-

teste maradt. A Donec felső vidékén a Charkovtól keletre eső dombos erdővidéken szintén sikeres tisztogatás folyt. Az uralkodó magaslatozók szilárdan német kézen vannak. Az egész Donec-vonal nagy szélességben a németek birtokában van.

Kurszktól nyugatra a harci cselekmények támaszpontcsatározásokban nyilvánultak meg. A szovjetellenállás szemléltetést erősödött. Más szakaszokról hoztak ide jelentékeny tömegekben csapatokat. Leningrádnál nagyon csökkent a harci tevékenység.

Több boszniai partizánbanda megsemmisült

ZÁGRÁB, március 27. (MTI.) A horvát lapok jelentése szerint a Mosttól keletre a tengerpartig húzódó területen folyik már a partizánok ellen a tisztogatás. A legutóbbi napokban Imocski városkát és környékét tisztogatták meg. A partizánbandák részben elpusztultak, részben

megfutamodtak. Imocski városkában a hétköznapi élet lassan helyreáll. Most megszervezik a megyei és községi hivatalokat. A horvát kormány a vármegyékben ötmillió kuna segélyt osztott ki. A pénzsegélyen kívül sok élelmiszert is küldött a lakosságnak.

Március 29-én lép életbe a nyári időszámítás

A nyári időszámítás március 29-én, hétfőre virradólag lép életbe az egész ország területén. A hétfőre virradó éjjel két órakor egy órával előbbre kell igazítani az órákat. Vagyis két órakor átvisszük az óramutatókat egy órával előbbre: három órára. A leghelyesebb, amit cselekedhetünk, ha holnap, vasárnap, március 28-án este lefekvés előtt már átállítjuk óráinkat egy órával előbbre, pl. 22 órakor 23 órára, vagy 24 órakor egy órára, mert ezzel a gondossággal elérjük, hogy reggel már felkelésünk idején óránk a nyári időszámítás szerint mutatja és kiküszöböljük az esetleges tévedést és késéseket.

KATYI! KATYI? KATYI!

TOLNAY KLÁRI

a népszerű film és színművész egyetlen kolozsvári fellépése

1943. április 3-án, 8 órakor este fél 7 órai kezdettel a Mátyás Király Diákházban.

Közreműködnek még a kolozsvári Nemzeti Színház népszerű művészei is.

Jegyelővétel a Méhkas Diákszöve kezelt főtéri könyvesboltjában.

A 9. AUSZTRÁLIAI HADIHAJÓ PUSZTULÁSA

TOKIO, március 27. (MTI.) A Német Távirati Iroda közli: Mint Ausztráliából érkező jelentések kitérnek, az ausztráliai kormány beismerte, hogy japán repülőek elsüllyesztettek egy korvetet. Ezzel Ausztrália — mint a Domei-iroda jelenti — saját bevallása szerint a háború kezdete óta kilenc hadihajót vesztett, mégpedig három cirkáló, három romboló, két egyéb hajó és egy korvetet. A tényleges veszteségek azonban — jelenti a Domei-iroda — sokszorosan nagyobbak.

APRÓHIRDETESEK

ELCSERÉLNÉM egyszobás, fürdőszoba, konyha, régi lakbútor főbérleti lakásomat egy szoba, hallos, vagy kétszobás és fürdőszobás lakással. Érdeklődni telefonon 29—78 számon 9—2 óra között. 0930

ELADÓ a főtértől 2 percre emeletes bérház, több komfortos lakással. Eladó a Rákóczi-uton emeletes bérház több lakással. — Megbizásokat vállalom ingatlanok vételére és eladására. Török Ingatlaniroda, Kornis-utca 1. Telefon 17—96. F

SÜRGŐSEN eladó új, adómentes ház, 1 szoba, konyha, speiz, pince, szép gyümölcsös-kerttel, víz, villany, 14.000 P. Új, beköltözhető, 2 szobás villa, szép gyümölcsös-kerttel, 36.000 P. Új 2 lakásos villa, beköltözhető, sürgősen eladó, szép, rendezett termő gyümölcsös-kerttel, 50.000 pengőért. Adómentes bérpalota 230.000 pengőért. Majális-ut környékén 2 villahely 1500 és 1700 pengőért — Ingatlanforgalmi Iroda, Mátyás-tér 19. szám. F 470

GYERMEKTELEN házaspár keres 2 szobás, komfortos lakást, albérletben is. „Pontos fizető” jelígre. 0948

FIATAL keresztény tisztviselő lakótársnőt keres központban. Cím a kiadóban. 0943

Figyelem! Csak az Ellenzék hírdetési eredményesek.

KERTES, napos házamban külön szobát adnék nyugdíjas urinak. Donáth-utca 92. szám. 844

KÖZPONTBAN előkelően berendezett cirkáló 2—3 szobás, összkomfortos lakást keresek 400—700 pengőig. Ajánlatokat „Egyedülálló” jelígre a könyvostályba. 0972

SÜRGŐSEN eladó erősen belvárosban 4 szobás, összkomfortos uri ház, orvosnak kiválóan megfelelő, ára 130.000 pengő. Értekezni engedélyezett ingatlanközvetítő irodában, Malom-utca 22. F

ELADÓ szép családi ház, négy lakrész: el, gyümölcsös, 21.000. Pásztor-utca 28. 0945

KERTES HÁZAT, esetleg telket vennék készpénz, vagy némi bankteherrel, 50.000 pengőig, Rákóczi-ut, Györgyfalvi-ut, vagy az állomás körzetében. Érdekl adják le címét és az ingatlan helyét zárt borítékban „Közzétett kíméljenek” jelígre a kiadóban. 0971

KISEBB házhelyet, szántóföldet, gyümölcsösöt megvételre keresek. Cím a kiadóban. 0970

SPORTTELEP közelében új ház, 2 szoba, konyha, élskamra, beton pince, kis kerttel 25.000 P. Főtértől 5 percre, főútvonalon emeletes ház, mely 2-szer 4 szobás, komfortos, 1 szobás garzon, 5-ször 1 szoba, konyha lakásból és kertből áll, 160.000 P. Rákóczi-utca 2 szoba, konyha, előszoba, fürdőszoba, 2 szoba, konyha, kétszer 1 szoba, konyha és kertből álló ház 80.000 P. Széchenyi-tér közvetlen közelében sarokház, mely áll 2 szoba, konyha, előszoba, fürdőszoba, élskamra, 1 szoba, konyha, élskamra, 2 szoba, konyha, előszoba, élskamrából, teljesen alapincézve, 80.000 P. Ingatlanközvetítő iroda, Malom-utca 22. F

GYÜMÖLCS és zöldségkertet, háromnegyed hold, felesbe kiadó, csakis szakértelemmel rendelkező gyermektelen házaspárnak, aki ugyanott a házmesteri teendőket is elvállalja. Cím: Mussolini-utca 58. szám. 840

LAKÁSCSERE. Elcserélném kolozsvári két szoba, hallos, összkomfortos, napos lakásomat hasonló budapestivel. „Lehetőleg Budán” jelígre. 839

5 SZOBÁS belvárosi emeleti uri lakásomat — hivatalnak is alkalmas — kicserélném belvárosi 3 szobás, modern lakással. „Jó csere” jelígre. 837

SZOBA, konyha, butorozott lakásomat ideiglenesen átadnám nem árja házaspárnak. Érdeklődni: Fűzőszalon, Wesselenyi-utca 19. 0972

ELLENZÉK politikai napilap

Felelős szerkesztő:

ZATHURECZKY GYULA

Felelős kiadó:

VITA SÁNDOR